

ЮфыгъуитӀумэ ахэплъагъэх

Къольхъэ тын-ыхынэм пэшӀуеклогъэнымкӀэ Советэу Адыгэ Республикэм и Лышъхъэ дэжъ шызэхашагъэм зичэзыу зэхэсыгъоу тыгъуасэ илагъэм тхьамэтагъор шызэрихьагъ республикэм и Лышъхъэу ТхьакӀуцынэ Аслъан. Юфтхьабзэм хэлэжъагъэх федеральнэ инспектор шъхьалэу Лылужъу Адам, министрэхэм я Кабинет хэтхэр, Адыгеим ихэбзэухъумэкӀо къулыкӀухэм ыкӀи муниципальнэ образованиехэм япащэхэр, федеральнэ ыкӀи республикэ къулыкӀухэм ялыкӀохэр, нэмыкӀхэри.

ралыгъо политикэу шы-
лэр гъэцӀкӀэгъэным
ылъэныкъокӀэ респуб-
ликэм ихэбзэ къулы-

Зэхэсыгъом ипӀэублэ 2014-рэ илъэсым Шъачэ шыкӀогъэ кӀы-мэфэ Олимпиадэм изыфӀэгъэ-хъазырын чанэу хэлэжъагъэхэу УФ-м и Президент и Шытхъу тхылъ зыфагъэшъоша-гъэхэм ТхьакӀуцынэ Аслъан афӀэгъушагъ, къалэжыгъэр ари-тыжыгъ. Ахэм ащыщых АР-м хэгъэгъу кӀоцӀ ЮфхэмкӀэ иминистрэу Александр Речицкэр, гъогурькӀоныр шынэгъон-чӀэнымкӀэ Къэралыгъо автоин-спекцием и ГъӀорышӀапӀэгъу Адыгеим шыӀэм ипащэу А.Кур-пас, вице-премьерэу Наталья Широковар, АР-м и Лышъхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрацие ипащэу Вла-дислав Федоровырэ ащ игуа-дзэу МэщлӀэкӀо Хъамедэрэ, муниципальнэ образованиехэм япащэхэу Александр Нароли-ныр, ХъачмамыкӀо Азэмат, Мэ-рэтыкӀо Аслъан, Алексей Пет-русенкэр, Виктор Пуклич.

Къольхъэ тын-ыхынэм пэ-шӀуеклогъэным фӀелорышлэрэ къэ-

къухэм 2014-рэ илъэсым ЮфӀэу ашӀагъэм изэфӀэхьысыжъхэм, илъэсэу тызыхэтӀым пшъэрылӀэу зыфагъэуцужыхэрэм япхыгъагъ апэрэ Юфыгъоу къызэрэуӀо-игъэхэр зытегушылагъэхэр. Мыщ фӀэгъэхыгъэу АР-м ипрокурор шъхьалэу къэгъушӀӀэгъэ Васи-лий Пословскэм къызэрэхигъэ-цыгъэмкӀэ, республикэм игъэ-цӀкӀэкӀо ыкӀи хэбзэухъумэкӀо къулыкӀухэм яӀо зэхэлӀэу Юф зэрэзэдашлэрэм ишӀуагъэкӀэ, мыщ епхыгъэ уголовнэ Юфхэу хыкумым зехифынхэу Ӏэкла-гъэхьагъэхэм япчъагъэ процент 24-кӀэ, пшъэдэкӀыжъ зэрагъэ-хыгъэхэр процент 11-кӀэ на-хыбэ хъугъэх. 2015-рэ илъэ-сым имэзитф изэфӀэхьысыжъхэм закыфӀэгъазэмэ, мы лъэны-къомкӀэ хэбзэгъуцугъэр гъогъу мин 1,4-м ехъурэ аукъуагъэу къыхагъэщыгъ. БлэкӀыгъэ илъэ-сым мыщ фӀэдэ иуахтэ егъэ-пшагъэмэ, а пчъагъэр процент 24-кӀэ нахыбэ хъугъэ. Про-курор уплӀэкӀунхэм ауж ӀэнатӀэ

Сурэтхэр А. Гусевым тырихыгъэх.

зылыгъ пӀэцӀэ 309-мэ дисцип-линарнэ, нэбгырэ 32-мэ ад-министративнэ пшъэдэкӀыжъ арагъэхыгъ. Бюджет хэбзэгъэ-уцугъэм ылъэныкъокӀэ къольхъэ тын-ыхын нэшанэ зиӀэ укӀо-ныгъэ 223-рэ къыхагъэщыгъ. Къэралыгъо ыкӀи муниципальнэ мылӀкум игъэфедӀнӀэ зако-ныр гъогъу 49-рэ аукъуагъ,

хыкумхэм тхыгъэ 14 аӀэкла-гъэхьагъ, зипшъэрылӀхэр тэ-рӀэзэу зымыгъэцӀкӀэрэ пӀэцӀ-хэм атефӀэрэ пшъэдэкӀыжъыр арагъэхыгъ. Къэралыгъо хэбзэ ыкӀи чӀыплӀэ зыгъӀорышӀэжъын къулыкӀухэм шӀпхъэ-правовой актэу аштӀэхэрэм къольхъэ тын-ыхын нэшанэ зилӀэхэр мыма-кӀэу къазэрэхэкӀырэр, 2014-рэ

ильэсым ащ фӀэдэ экспертизэ 2205-рэ зӀрашыгъэр, шӀпхъэ-хэм адимыштӀэрэ акт 419-рэ къызэрэхагъэщыгъэр В. Послов-скэм къыӀуагъ. Хыкумым уна-шъоу ышыгъэм диштӀэу, къоль-хъэ тын-ыхын нэшанэ зиӀэ бзӀджӀагъэ зезыхъэгъэ нэб-гырэ 59-мэ пшъэдэкӀыжъ арагъэ-хыгъ, ахэм ащыщӀэу 7-мэ хъапс атыралъхьагъ. ЗӀрапыр сомэ миллиони 127,8-м ехъугъ, 2013-рэ илъэсым а пчъагъэр сомэ мил-лион 44,9-м Ӏахъэщыгъэ ныӀӀ. 2014-рэ илъэсым ахъщӀэу къы-зӀклагъэкӀожыгъэр сомэ мил-лион 21,4-рэ мэхъу, блэкӀыгъэ илъэсым ар сомэ миллиони

4-м ехъуштыгъ ныӀӀ. Мы лъэ-ныкъомкӀэ хэбзэухъумакохэм, нэмыкӀ къулыкӀухэм Юфышхо ашӀэ нахъ мышӀӀэми, гумэ-кӀыгъоу шыӀэр джыри зӀрӀбӀэр, ахэр дӀгъэзыжыгъӀэнхэр яп-шъэрылӀ шъхьалэу зӀрӀщыгъэр прокурорым хигъӀунафӀыкӀы-гъэх.

(ИкӀаух я 2-рэ н. ит).

Адыгеим и Лышъхъэ медаль къыратыжыгъ

Урысыем спортымкӀэ иминистрэу Виталий Мутко пшъэ-рылӀ къызэрэфишыгъэм тетӀэу, Адыгэ Республикэм физическэ культурэмрэ спортымрӀкӀэ и Комитет итхьаматэу ХъасанэкӀо Мурат я XXII-рэ Олимпийскэ джӀэгунхэу, я XI-рэ Паралим-пийскэ джӀэгунхэу 2014-рэ илъэ-сым Шъачэ шыкӀуагъэхэм язы-фӀэгъэхъазырынрэ язэхӀӀӀнрӀэ илахышӀу зӀрахышӀыхьагъэм фӀэш медальрэ шытхъу тхылъэу Урысые Федерацием и Пре-зидентэу Владимир Путиныр зыкӀӀтхъыжыгъэмрэ Адыгеим и Лышъхъэу ТхьакӀуцынэ Аслъан ритыжыгъэх.

Я XXII-рэ Олимпийскэ джӀэгунхэмрэ я XI-рэ Паралим-пийскэ джӀэгунхэмрэ гъэхьагъэ хӀӀӀӀӀ 2014-рэ илъэсым Шъачэ зӀрӀщыкӀуагъэхэм япхыгъэу Урысые Федерацием и Пре-зидент 2014-рэ илъэсым жъо-ныгъуакӀэм и 22-м ышыгъэ унашъоу N 154-р зытетымкӀэ ащ фӀэдэ тыныр агъэнэфагъ. 2014-рэ илъэсым Шъачэ шыкӀо-гъэ Олимпиадэхэм язэхӀӀӀнрӀэ зылахышӀу хэзышӀыхъэгъэ нэб-гырэ, организацие мини 100-мэ ащ фӀэдэ медаль афагъэшъо-шагъ. АдыгеимкӀэ нэбгыри 100-мэ — хэбзэухъумэкӀо къулыкӀухэм ялыкӀохэм, культурэм ило-фышӀӀэхэм, муниципалитетхэм япащэхэм, гъӀорышӀапӀэхэм япащэхэм ащ фӀэдэ медаль аратыгъ.

Шъугу къэтӀгъэкӀыжъы: Адыгэ Республикэр Шъачэ шыкӀогъэ

Олимпиадэм икультурнэ Юф-тхьабзэхэми, Урысыем ишъо-лпырхэм агъӀпсыгъэ экспози-циехэм якъӀгъӀӀӀӀӀӀӀ ахӀ-лӀӀӀӀӀ. 2014-рэ илъэсым имӀэ-зае къалэу МыекъуапӀэ Олим-пийскэ машӀом изӀӀӀӀӀын къызылӀӀӀӀӀӀ, Адыгеим и Лышъхъэу ТхьакӀуцынэ Аслъан ары республикэмкӀэ апӀрӀэу машӀом изехъан зыфагъэшъо-шагъэр. 2008-рэ илъэсым Пе-кин шыкӀогъэ Паралимпиадэм ичемпионэу Валерий Понома-ренкӀмрэ Адыгеим и Лышъ-хъэрэ машӀор зыщызӀкӀагъэ-нӀгъӀгъэ пкыгъор джыдӀӀӀӀӀ республикэм и ЛъӀпкӀэ музей щалыгъ. НӀпӀӀӀӀӀ медальри Шытхъу тхылъри ащ чӀалъхьа-гъэх.

**Адыгэ Республикэм
и Лышъхъэ
ипресс-къулыкӀу**

Юфыгъуитлүмэ ахэплъагъэх

(ИкIаух).

АР-м хэгъэгъу юоцI юфхэмкIэ иминистрэу Александр Речицкэм кызырIуагъэмкIэ, ильэсэу тызыхэтым кьолъхэ тын-Иы-хыным епхыгъэ бзэджэшIэгъэ 37-рэ кыхагъэщыгъ. Хэбзэгъэуцугъэр зыукъогъэ нэбгырэ 36-рэ агъэунэфыгъ, хыкумым уголовнэ юф 30 IэкIагъэхъагъ. ПсэупIэ-коммунальнэ хыизмэ-тымкIэ ахъцэ кьолъхъаным епхыгъэ уголовнэ юфи 5 кызы-луахыгъ, ахэм ащыцэу 4-р хыкумым фагъэхъыгъ. Зэхъа-фыгъэ юфхэмкIэ зэрарыр сомэ миллиони 7,9-м кIэхъагъ, непэ ехъулIэу кызыэкIагъэкIожьыгъэр сомэ миллион 1,6-рэ. Эконо-

микэ кыиныгъохэм, санкции-хэм ялэхъан бюджет ахъцэр Адыгеим зэрэцагъэфедэрэм лыплъэгъэныр, мыщкIэ хэб-зэгъэуцугъэр укъуагъэ мыхъу-ныр япшъэрылъ шъхъалэу ми-нистрэм кыыхигъэщыгъ.

Мы юфыгъо дэдэм епхыгъэу кьэгъушылагъ ыкIи зэфэхьысыж-хэр кышыгыгъэх АР-м и Лышъ-хъэ дэжъ шыцэхъагъэ Советым исекретарэу Юрий Дрониным.

Кьолъхъэ тын-Иыхыным пэ-шлукIорэ пэшлорыгъэш юф-тхъабзэхэм альэныкьокIэ хэб-зэгъэуцугъэм кыгъээнэфэрэ шапхъэхэм ягъэцэкIэн фэгъэ-зэгъэ кадровэ подразделени-ехэм яюфшIэн зэрэзэхъцэрэм

фэгъэхьыгъагъ ятIонэрэ юфы-гъоу кызырэгъуогъэхэр зыте-гушылагъэхэр. Мыщ епхыгъэу кьэгъушылагъ ыкIи анахъэу анаIэ зытырагъэтырэ юфыгъохэм кьащыуцугъ АР-м и Лышъхъэрэ министрэхэм я Кабинетрэ я Администрации кьэралыгъо кьу-лыкьумкIэ ыкIи кадрэ полити-кэмкIэ игъэлорышIапIэ ипащэу Шъхъабэ Налбий.

Кьолъхъэ тын-Иыхыным пэ-шлукIогъэныр республикэм ихэбзэхуымэкIо кьулыкьухэм ямызакъоу, зэкIэми зэрэпшъэ-рылтыр, хэбзэгъэуцугъэр зыукъо-хэрэр кыхъэгъэщыгъэнхэ, зэрарэу кьэралыгъом кыфахьырэр кы-зэкIэгъэкIожьыгъэн зэрэфаер АР-м и Лышъхъэ кылуагъ.

Зэхэсыгъом кышIалэтыгъэ юфыгъо пстэуми кызырэгъуо-игъэхэр ахэплъагъэх, унэшъо гъэнэфагъэхэри ашыгъэх.

ТХЪАРКЪОХЪО Адам.

**Тэуехъаблэ шагъэлъа-
пIэрэ зэшъхъэгъусэхэу,
тигунсэхэу Гъонэжъыкьо
Рэмэзанрэ Разиетрэ зызэдэнсэу-
хэрэр непэ ильэс 40 мэхъу**

Адыгэгъэ дахэр зыщызэрахъэрэ унагъоу,
ГъунэгъухэмкIэ шысэтехыплэу,
Ясабийхэм ялэгъохэцэу,
ЯкьорэлъфхэмкIэ жьышлу гъозапIэхэм
Япсауныгъэ пытэ кыкIимычэу бэрэ тапэ итынхэу тафэлъаю.
**Яльфыгъэхэр, якьорэлъф цыкIухэу
Айдэмыр, Рустам.**

ЗещапкIэм хэхъуагъ

Тызэрэщыгъуазэу, нахьыбэм-кIэ троллейбусымкIэ зекIощты-гъэхэр нэжъ-лужхэмрэ студент-хэмрэ, нэмыкIэу кьэпIон хъу-мэ, зигъот нахъ макIэхэу сомэ 2-р кьагъэнэжъы зышIоигъуа-гъэхэр ары. ЗэкIэми ашIэ урызекIонкIэ маршруткэр нахъ гупсэфэу ыкIи нахъ псынIкIэу узыфежъагъэм унигъэсын ыльэ-кIынуу зэрэщытыр. Непэ уасэ-

хэр зэфэдиз хъугъэх, ау неущ кышыублагъэу маршруткэ зещапкIэр сомэ 14 хъушт. Мые-кьопэ администрацием транс-порт гъэзекIонымкIэ иотдел кызыритыремкIэ, тапэкIэ пчы-хэм сыхъатыр 9-м маршрут-кэхэр мэкIэ дэдэу зекIощты-гъэхэмэ, зэхъокIыныгъэхэр джы ащ фашыштых, цыфхэмкIэ нахъ Iэрыфэгъоу агъэлпсхыт.

**Мыекъуапэ шыцекIохэрэ
автобусхэмрэ
маршруткэхэмрэ
язещапкIэ сомэ 12-м
зытеуцуагъэр бэшIагъэ.
Ау джырэ нэс
троллейбусым изещапкIэ
сомэ 10-м шIокIыштыхъэп.
Ау электричествэм ыуасэ
бэдззогъум
кызырэхэхъуагъэр
арыштын шышъхъэлум и
3-м кышыублагъэу
троллейбус билетым
ыуаси сомэ 12-м
зэрэнагъэсыгъэм
тельхъапIэ фашыгъэр.**

Ар ауштэу щытыштымэ, уахъ-тэм кыгъэлъэгъошт. ДжырэкIэ кыхъэгъэщыгъэн фаер Кьыб-лэ федеральнэ шъолъырыр пштэмэ, Мыекъуапэ маршруткэ зещапкIэр зэрэнахъ шымакIэр ары. Зэдгъэлпшэн: Краснодар сомэ 18-м кышыублагъэу 20-м щынэсы, Ставрополь — 18, Новороссийскэ — 17 ащыуас.
СЭХЪУТЭ Нурбий.

ПСАУНЫГЪ Гупчэм пэчыжъэ псэупIэхэм анэсых

Адыгэ Республикэм псау-ныгъэр кьэухъумэгъэнымкIэ и Министерствэрэ Адыгэ респу-бликэ онкологии диспансерымрэ зэдаштэгъэ программэу «Он-костраж» зыфилорэм кызырэ-дилъытэу, Мыекъуапэ пэлудзы-гъэ псэупIэхэм чэзыу-чэзыоу ацIэхэ мобильнэ бригадэхэу онкологхэр, нэмыкI специали-стхэр зыхэтхэр.

Псауныгъэр кьэухъумэгъэ-нымкIэ Министерствэм ипрес-скулкьэу тызэрэщыгъэгъоза-гъэмкIэ, ащ фэдэ бригадэм иапэрэ дэкIыгъо мы ильэсым имэлылфэгъу маз зызэхъагъ-гъагъэр. Ащ фэдэ бригадэм хэ-тын онкологитIу, урологыр, гинекологыр, УЗИ ыкIи рент-ген зышIыштыхэр, лаборантыр, ЭКГ-мкIэ кабинетым имедсе-стра, регистраторыр.

Бригадэр график гъэнэфагъэм тетэу псэупIэ зэфэхъафхэм ацIэлэ, мазэм 2 — 3 дэкIы. Аужырэ мэзишым специалист-хэр республикэм ипсэупIиб-гъумэ ащылагъэх, Улапэ, се-лоу Белэм, Хъатикъуае, Крас-ногвардейскэм, кьутырэу Дук-масовым, Хъатыгъужьыкьуае, поселкэу Заревэм, Джыракъые, кьутырэу Кировым ащыпсэу-хэу ащ фэдэ шIоигъоныгъэ

зилэхэр ауплъэкIугъэх. Програм-мэм пшъэрылэу илэр меди-цинэ IэпыIэгъур онкологии лъэныкьомкIэ нахъ Iэрыфэгъу шыгъэныр ыкIи адэбз уз зилэн ыльэкIыштыхэр пэшлорыгъэшъэу гъэунэфыгъэнхэр, Iэзэн юф-тхъабзэхэр зыщыкIагъэхэм нахъ псынIкIэу ягъэгъотыгъэнхэр ары.

Зигугъу тшырэ уахътэм кыкIоцI мобильнэ бригадэм хэтхэм нэбгырэ 954-мэ япса-уныгъэ изытет ауплъэкIугъ, нэбгырэ 19-мэ онкологии уз ялэу агъэунэфыгъ, нэбгыритIу операция ашыгъах. Маммогра-фии, УЗИ-ми уплъэкIун 812-рэ специалистхэм апшъэ ифагъ а уахътэм.

Мыщ фэдэ мобильнэ бри-гадэ иI Адыгэ республикэ кли-ническэ сымэджэщми. Зэпа-мыхырэ узхэр зилэхэр, ащ фэ-дэ шынагъо зышъхъарытхэр гъэунэфыгъэнхэр ары а бри-гадэм пшъэрылэу зыфигъэу-цужьырэр. Мыщ хэхъэх кар-диологыр, неврологыр, уроло-гыр, колопроктологыр, терапев-тыр. Специалистхэм цыфхэр зэралукIэхэрэм имызакъоу, бри-гадэм хэтхэм уплъэкIун зэфэхъафхэри ашых (электро-кардиографиер, гум, пшъэм яльынтфэхэм яплъыгъэныр,

маммографиер, лъым шъоу-щыгъоу, холестеринэу хэлпыр зэгъэшIэгъэныр). Мэзэ зытIу-шым кыкIоцI мы сымэджэ-шым имобильнэ бригадэ нэб-гырэ 350-м ехъумэ япсауныгъэ изытет ауплъэкIугъ, ищыкIагъэу шытмэ, диспансер учетым хагъэуцуагъэх.

Пчъагъэхэм кызырагъэлъа-гъорэмкIэ, мы бригадэм хэт врачхэм ауплъэкIугъэм ипро-центи 3,5-м лъыдэкIуаер яI, проценти 5,5-м агу мэузы, проценти 5-м шъхъэкуцIым епхыгъэ гумэкIыгъохэр яIэх. Ахэм зэкIэми ашIэн фаер врач-хэм аралуагъ, учетым хагъэ-уцуагъэх.

Мыщ фэдэ мобильнэ бри-гадэхэм ямызакъоу, 2010-рэ ильэсым кышыублагъэу ме-дицинэ профилактикэмкIэ Адыгэ республикэ Гупчэм мазэм тIо-гъоогъо районхэм ащызэхе-щэ «Псауныгъэм имафэхэр». Ахэм ахэлажъэх кардиологхэм-рэ терапевтхэмрэ. 2015-рэ ильэсым имэзибл мыхэм нэб-гырэ 400-м ехъумэ япсауныгъэ изытет ауплъэкIугъ.

Мыщ фэдэ юфшIэным ишлуа-гъэкIэ, республикэ гупчэм пэчыжъэ псэупIэхэм адэхсэ-ми медицинэ IэпыIэгъоу агъо-тырэм зыкырагъэлэтын, уз зэфэхъафхэр нахъ пасэу кы-хагъэщынхэ альэкIы.

**ЖАКIЭМЫКЪО
Аминэт.**

ШIэныгъэ лые щыIэп

**Адыгэ Республикэм юфшIэнымкIэ ыкIи
социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и Министерствэ
иунашъо диштэу, компьютерым ыльэныкьокIэ
шIэныгъэу алэкIэлхэр кызыцагъэлъэгъогъэ
республикэ зэнэкьокьу пенсионерхэм
афызэхъагъ.**

Зыныбжъ хэкIотэгъэ цыфхэм компьютерыр нахъ зэрагъэшIэнэу, пенсионерхэр нэлъасэ зэфэхъунхэу, язэдэгъушIэгъухэм аха-гъэхъонэу, кьэралыгъо фэлэ-фашIэхэр ИнтернеткIэ кызылэ-кIагъэхъанхэм есэнхэр ары зэхэщакIохэм пшъэрылэу зэнэ-кьокьум фагъэуцугъагъэр. Юфтхъабзэм хэлэжъэнхэу кыра-гъэблэгъагъэхэр аныбжыкIэ пенсием кIуагъэхэу, компьюте-рым ыпэкIэ юф рызышIагъэхэр арых.

Адыгеим ит кьалэхэм ыкIи районхэм кьарыкIыгъэ нэбгы-рэ тIурытIу чемпионатым хэлэжъагъ. АР-м юфшIэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоныгъэмкIэ и Министерствэ иучреждениехэу кьалэхэм ыкIи районхэм ащылэхэм зыныбжъ хэкIотэгъэ цыфхэр юфтхъабзэм кырацэлIагъэх. ЗэкIэмкIи нэбгырэ 18 кьекIолIагъ. Анахьыжъым ильэс 86-рэ ыныбжъ.

Республикэ зэнэкьокьум изэфэхьысыжъхэм кызырагъэ-нэфагъэмкIэ, апэрэ чыплэр Красногвардейскэ районым кыкIыгъэ Валентина Калининэ, ятIонэрэр Мыекъуапэ шыщ Нина Зиль-берман, яцэнэрэр Красногвардейскэ районым кыкIыгъэ Михаил Родиным аубытыгъэх.

Компьютерым ыльэныкьокIэ шIэныгъэ анахъ дэгъухэр кьэзы-гъэлъэгъогъэ пенсионерхэр жюрием кыыхигъэщыгъэх, шлухъаф-тынхэмрэ дипломхэмрэ аратыгъэх.

ХагъэунэфыкIырэ чыплэр кьэзыхыгъэ пенсионеритIур я 5-рэ Урысые чемпионатым Адыгеим ыцIэкIэ хэлэжъэщтых. Ар 2015-рэ ильэсым шышъхъэлум и 24-м кыщегъэжъагъэу и 25-м нэс кьалэу Казань щыкIошт.

УНЭ-КОММУНАЛЬНЭ ХЪЫЗМЭТЫР

Шэны зэрэхъугъэу, фэтэрыбэу зэхэт унэхэу тызыщыпсэухэрэм фабэр къалъызыгъэлэсырэ предприятиехэм гъэфэбэгъу уахътэр зэраухыгъэм лыпытэу къэклошт кымафэм зыфитегъэпсыхъэгъэным фэшл гъэклэжын е гъэцкэжын лофшлэныр ащырагъажьэ. Мы лъэхъаным а лофшлэныр зэрэзэхъагъэм зыщыдгъэгъуазэ тшлоигъоу Адыгэ Республикэм псэолъшынымккэ, транспортымккэ, унэ-коммунальнэ ыккы гъогу хъызмэтхэмккэ и Министерствэ унэ-коммунальнэ хъызмэтымккэ и Гъэлорышлэлэ ипашэу Ныбэ Руслъан бэдзэогъум и 28-м тылуклэгъагъ.

Бжыхъэ-клымэфэ лофшлэгъу палъэм зыфагъэхъазыры

Тиапэрэ упчлэ джэуап къыри-тыжызыз ащ къызэриуагъэмккэ, Адыгэ Республикэм иунэ-коммунальнэ комплексрэ социальнэ лъэныкъомрэ 2015 — 2016-рэ унэ гъэфэбэгъу палъэм игъом ехъулэу ыккы дэгъоу фытегъэпсыхъажьыгъэныгъэ гухълым фэшл Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2015-рэ илъэсым жъоныгъуаккэ и 15-м шлэгъэн фаеу щытхэр зыгъэнэ-фэрэ унашъоу номерэу 102-рэ зытетыр къыдигъэккыгъ. Ащ егъэнафэ къалэхэм ыккы районхэм яадминистрациехэм япашэхэм, джаш фэдэу министрствэхэм ыккы ведомствэхэм 2015 — 2016-рэ унэ гъэфэбэгъу палъэм зыфагъэхъазырыгъэнымккэ пшъэрыл шъхъалэу ялэхэр. Муниципальнэ образованиехэм чыплэ зыгъэлорышлэжынымккэ якъулыкъухэм 2014 — 2015-рэ бжыхъэ-клымэфэ лъэхъаным клэхуэу фэхъугъэхэр зэхэфыхы, къэклорэ бжыхъэ-клымэфэ лъэхъаным зыфагъэ-

хъазырыгъэным фэшл шлэгъэн фаеу щытхэр рахъухъагъэх ыккы аухэсыгъэх. Муниципальнэ образованиехэм къатыгъэ планхэм атегъэпсы-ккыгъэу зэхэгъэу-цуагъ ыккы 2015-рэ илъэсым жъоныгъуаккэ и 15-м аухэсыгъ республикэм иунэ-коммунальнэ комплекс иобъектхэр унэхэр загъэфэбэхэрэ палъэм ехъулэу зэтегъэпсыхъажьыгъэныгъэ ехъыллэгъэ Ком-плекснэ план.

Ащ къыделъытэ бжыхъэ-клымэфэ лофшлэгъу лъэхъаным коммунальнэ ыккы фэбээнергетическэ оборудованиер фытегъэпсыхъажьыгъэныр. Ащ хэ-лытагъэх котельнэ 317-рэ, фэбэ сэтхуэ километрэ 305,4-рэ, фабэр къэзытырэ гупчэ пункт

25-рэ, газрыклорэ километрэ мини 3-м ехъу, джаш фэдэу псы къыхэщыплэ 131-рэ, псыры-клорэ сэтхуэ километрэ мини 2,3-рэ, гъогухэр зэраукъэбзы-хэрэ техникэр, канализационнэ ыккы электрическэ сэтхуэ гъэцкэжыгъэныгъэ.

— Агъэнэфэгъэ гухълэхэр зэрагъэцкэжыгъэхэрэм ехъыллэгъэ отчетхэр муниципальнэ образованиехэм къытлэгъэлэсых, — ело Руслъан. — Тызхэт илъэсым ибэдзэогъу и 1-м ехъулэу къытлэгъэлэсыгъэ къэбархэм къызэрагъэлэагъошты-гъэмккэ, а палъэм ехъулэу мы лъэагълэхэм алылэсырэ ухъазырыгъэ ялагъ: унэ фонд-ымккэ ухъазырыныгъэр про-цент 66-м, котельнэхэмккэ про-цент — 47-м, фэбэ сэтхэмккэ — процент 67-м, псыры-

ккыагъэхэмккэ — процент 73-м, муниципальнэ энергохъызмэ-тымккэ — процент 58-м, газ хъызмэтымккэ — процент 84-м, псауныгъэр къэухъумэгъэным иобъектхэмккэ — процент 82-м, гъэсэнэгъэм иобъектхэмккэ — процент 89-м, культурэм иоб-ектхэмккэ — процент 80-м анэсыштыгъ. Мы пчъагъэхэр тлэкълэхуэ теклопэгъагъ унэ-коммунальнэ комплексыр бжы-хъэ-клымэфэ лъэхъаным фыте-гъэпсыхъажьыгъэнымккэ субъ-ектхэм лофшлэнхэр зэращызэ-хэагъэхэм изэхэфын ехъыллэгъэ селектор зэлуклэу Урысыем и Правительствэ и Тхаматэ игуадзэу Дмитрий Козак зехи-щэгъагъэм. Ащ нафэ къызэрэ-щытфэхуэгъэмккэ, зигугъу тшы-рэ лофым ехъыллагъэу шлагъэу ялэхэмккэ Адыгеим ыуж къи-нэхэрэр субъектхэм ахэтыгъэх.

— **Сыд палъэм ехъулэу гъэцкэжын лофшлэнхэр аухынхэ фая?**

— Министрэхэм я Кабинет иунашъоу ыпшъэккэ зигугъу къы-щысшыгъэм зэригъэнафэрэмккэ, зэккэ унэ-коммунальнэ хъыз-мэтым иобъектхэр 2015-рэ илъэ-сым чъэпыогъум и 1-м ехъулэу бжыхъэ-клымэфэ гъэфэбэгъу палъэм фытегъэпсыхъагъэхуэ щытынхэ фае ыккы ащ зэрэ-фэхъазыгъэхэм ехъыллэгъэ пас-портхэр чъэпыогъум и 15-м ехъулэу Адыгэ Республикэм псэолъшынымккэ, транспортым-ккэ, унэ-коммунальнэ ыккы гъогу хъызмэтхэмккэ и Министерствэ къырахыплэнхэ фае.

— **Хэтэ паспортхэр зилэнхэ фаехэр ыккы хэтэ къызытынэу щытыр?**

— Къэлорэ фае фабэр алэкълэзыгъэхэрэ организаци-ехэм ямызакъоу, ар зыгъэ-федэхэрэми паспортхэр ялэнхэ фаеу зэрэщытыр. Гушылэм пае, бжыхъэ-клымэфэ гъэфэбэгъу палъэм зэрэфэхъазыгъэхэм ехъыл-лэгъэ паспортхэр гъэлорышлэло компаниехэм, фабэр алэкълэзы-гъэхэрэ организациехэм, еджа-плэхэм, сабий ыгъыплэхэм, сы-

мэджэхэм, нэмыккхэм язы-тынэу щытыр чыплэ зыгъэлоры-шлэжыным иккылыкъу — му-ниципалитетхэр ары. Ежъ зэрэ-псаоу муниципальнэ обра-зованиер бжыхъэ-клымэфэ гъэ-фэбэгъу палъэм зэрэфэхъа-зырым ехъыллэгъэ паспортхэр муниципалитетхэм къылихын фае экологии ыккы технологическэ уплъэкълунымккэ федеральнэ къу-лыкъум «Ростехнадзорым» и Темыр-Кавказ Гъэлорышлэлэ и Адыгэ отдел.

— **Руслъан, хэушхъа-фыккыгъэу котельнэхэм ягугъу пшын хъумэ, мы лофымккэ къыныгъохэр зилэхэр ахэтыхэ?**

— Къуаджэу Кошхъаблэ дэт котельнитлум яз игъэкълэжыгъоу къэсыгъэу щытыгъ. Ар игъоу афэтлэгъугъагъ, ау рапэсыгъэм къеслоплэн шлэгорэп. Адыгъа-лэ дэт котельнэм илофшлэлэ федэ къыхъэу щытэп. Газымккэ ренэу чыфабэ атель. Чычлэ-гъыпсыр благауэу къызэрэдэ-ккыаерэм къыхэкълэу, фэбэры-ккыагъэхэр псым хэлых, псын-ккыу мэучылых, гъэстыныпхъэ нахъыбэу агъэфедэн фаеу мэхъу.

— **Энергиер къэзыгъэнэ-жырэ шыккэ-амалхэр гъэфедэгъэнхэр сыдэу-щтэу котельнэхэм ащы-гъэпсыгъэу плон плъэккыщтэ?**

— Ренэу агу къэтэгъэккыжы чыфэхэр зэтемыгъэогъэнхэм, нахъыбэу шлагъэу къытэу ялоф-шлэн зэхэщэгъэным ар ихэ-ккыплэшлоу зэрэщытыр, ау чы-плэ пстэуими ахэр иккыоу алэ къащырагъахъэх плон плъэккы-щтэп.

— **Зэхэубытагъэу пштэн хъумэ, республикэм иунэ-коммунальнэ хъыз-мэт ипалъэм ехъулэу бжыхъэ-клымэфэ гъэфэ-бэгъу лофшлэным фы-тегъэпсыхъажьыгъэ хъун ылъэккыщтэу олыта?**

— Ыпшъэккэ щызгъэфедэгъэ пчъагъэхэр бэдзэогъум и 1-м ехъулэу къытлэгъэлэсыгъагъэ-хэр ары. Ащ къыккэлэпыккыгъэ палъэм и лофшлэнхэр тыдэкли щылъагъэккыагъэх, пчъагъэхэр бэккэ нахъыбэу хъугъэх. Арышъ, ипалъэм ехъулэу зэккыри хъа-зыр зэрэхуштым уицыхъэ теб-гъэлын плъэккыщт.

— **Тхъауегъэпсэу, Рус-лъан, тшлэ тшлоигъуа-гъэхэм джэуапхэр къызэрэптыжыгъэмккэ. Зэккэми ягухэлъышлэхэр къадэхъунхуэ афэтэлэ.**

СЭХЪУТЭ Нурбий.

Сабый ыгъыплэр щы, лоф ешлэ

Ккэлэцыккыхуэ еджаплэм зичлэхъэгъу мыхъугъэхэр зыщеджэхэрэ учреждениехэм якъызэлухын, ахэр нахъыбэ шыгъэнхэм фэгъэхъыгъэ программэм игъэцкэлэн Тэхъутэмыккыое районым мэхъанэшхо щыраты. Илъэс къэс ккэлэцыккыу учреждениехуэ къызэлэуахыгъэхэрэм япчъагъэ хэхъо.

Мы лофым ащ фэдэу мэхъанэ зыккыратырэ лъапсэ ил: ккэлэ-цыккыхуэ ккэлэегъаджэмэ ра-гъаджэх, къэшъонхуэ, ордэхэр къалонхуэ, усэхэм къаджэнхуэ агъасэх, коллективым хэтын-хэм, ныбджэгъуныгъэ зэфыря-лэным, зэфэгумэккыжыныхэм,

зэдэлэпылэжыныхэм афаллх, афалэжыых.

Джары Псэйтхуэ щыщ ны-тыхэр, ккэлэегъаджэхэр зыккэ-гушлугъэхэр къуаджэм ккэлэ-цыккыу учреждение къыщызэ-луахынэу район администра-цием унашъо зэришлыгъэр зызэ-

хэхым. Районым ипашэу Шхъэ-лэхъо Азмэт зэрэфэрэзэхэри, зэрягуапэри къыхагъэщыгъ. Еджаплэм къыпыт учреждениеу ашлэрэм изэтегъэпсыхъан ккэ-лэегъаджэхэри, къоджэдэхэри, сабийхэм янэ-ятэхэри чанэу хэлэжыагъэх. Муниципальнэ гъэпсыккэ зилэ бюджет учре-ждениеу гурыт еджаплэу N 8-м къыпашыхъагъэр гъэрэккэ шэ-ккыгу мазэм къызэлэуахыгъ. Ащ къыщегъэжыагъэу къызэтеуцо имылэу лоф ешлэ, лофтхъабзэхэр щыреккылых, лофшлэн зэфэшъ-хъафхэр шагъэцаккэх. Ккэлэ-цыккыу ыгъыплэр сабий 30-м

фытегъэпсыхъагъ, къызызэлухым нэбгырэ 21-рэ аштагъэр.

Къоджэдэхэм инэу гуапэ ащыхуэгъ районми, республи-кэми тыгъэккыхъэплэ лъэны-къомккэ анахъ апэлудзыгъэ псэуплэм учреждениер къызэрэ-щызэлэуахыгъэр ыккы мэфэккэ шыпккыэм фэдэу хагъэунэфы-ккыгъ а мафэр. А хуэгъэ-шлэ-гъэм мэхъанэшхо ратыгъ рай-оными, Афыпсыпэ къоджэзэ-хэт псэуплэми къарыккыгъэ пащэхэм. Къуаджэм лофшлэлэ дэтэп, охътэ гъэнэфагъэккэ нэмыккэ чыплэхэм ккыхъэ, ны-ты нэбгырэ пчъагъэмэ лоф ашлэ. Джы ахэм рэхъатэу лоф ашлэщт ясабий зыдэхъыплэр ыккы ккэлэ-плухэм аналэ зэратетхэр ашлэш.

Сабый ыгъыплэр унищэу зэ-хэт: зыщычыехэрэр, зыщыгъэ-

псэфырэ, зыщыджэгухэрэр. Унэ ккыцыр дахэу зэлыхыгъ, гулэтыпл, мыщ къычлэхъэхэрэм агу рехы. Сабый ыгъыплэм къахлэхэрэм аныбжы илъэситлум къыщегъэжыагъэу илъэситлум нэсы. Нэбгыритф мыщ лоф щызышлэрэр, пащэр Дзэлл Зар, апшъэрэ гъэсэнэгъэ ил, ккэлэ-лэегъадж. Гурыт еджаплэм ыгъыплэр хэт, шагу хъоо-пшау ил, щыджэгунхуэ, зыщыгъэпсэ-фынэу гъэмэфэ унэ дэт.

Сабый ыгъыплэм зоошхор зауыгъэр илъэс 70-рэ зэрэху-гъэм фэгъэхъыгъэ лофтхъабзэ щылагъ. Дзэ-спорт джэгуккэхэр щыреккылыгъэх, зэо лъэхъаным аусыгъэ ордэхэр, усэхэр къа-луагъэх, зом хэлэжыагъэхэм ясурэтхэр къагъэлэгуагъэх.

ХЪУЩТ Щэбан.

АР-м и Къэралыгъо шлхъафтын шлэныгъэмкIэ зыфэгъэшъошэгъэнэу къагъэлъагъохэрэр

Зельашлэрэ литературоведэу Щэшлэ Шамсэт итхылъэу «Художественное своеобразие адыгейской поэзии» зыфилорэр (Мыекъяупэ, Адыгэ республикэ тхылъ тедзаплэм 2013-м, ятлонэрэу, хэгъэхъуагъэхэр фэшлыгъэу къыщидэкължыгъ) Адыгэ Республикэм инаучнэ шылакIэлэ хъугъэ-шлэгъэ ин.

Адыгэ поэзием игъогу икарт

Адыгэ поэзием шлэныгъэ ушэтын макIэп шашлыгъэр. Ахэм ащыщ пэпчэ е автор гъэнэфагъэхэм, е ежъ лъэпкъ поэзием илэхъэнэ хэушъхъафкылыгъэ горэм фэгъэхъыгъ. Шлэныгъэлэжхэм нарт эпосым, нахъ гужьогъэ адыгэ фольклор усэхэм, литературэм исоветскэ лъэхъан е джырэ уахътэм илахъхэм зафагазэщтыгъ, ахэм а охътэ пычыгъохэр нахъ гъэкIэлкыгъэу зэрагъашлэщтыгъ. Адыгэ поэзием зэхъоклыныгъэ гъогу инэу къыкIугъэм зэрифэшъуашэу игугъу къэшлыгъэ-

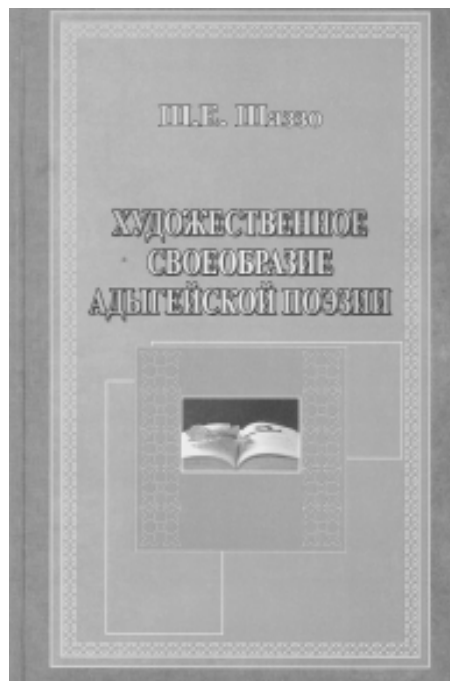
(«Сэрмафэр») чыплэ хэхыгъэ яI. Тхылъым иавтор IофшлэIэ амал-шыкIэхэр зэрэлэIэлэхэм ищыс авторым ахэр къымыло-тэжъ къодыехэу е сюжетхэм ренэу зафимыгъэзэжъэу, нахъ куоу зэрэлабэрэр. Щэшлэ Шамсэт усэ зэхэтыкIэм зыфэгъазэ: ахэм яшапхъэ къелуатэ, ритмикэм (зэпэжыу-зэпэдэжъ), сатыр зэгъэкIугъэхэм, ахэм ахэт макъэхэм ыкIи макъамэр къызэрэбгъотыштым ягугъу къэшлы. Текстхэм къахэхыгъэ щысэ зэфэшъхъафхэмкIэ усэ произведенийхэм яусэ-зэпэ-

зэпхыныгъэ иIэу къыщытыгъ. Зы охътэ чэзы-ум адрэр къытекIуатэ. Я XX-рэ лIэшлэгъум ия 20-рэ ильэсхэр — гугъэплэ инхэм ыкIи гукъэбзэгъэ зекIуакIэхэм яуахът. Адыгэ поэзием ныбжьыкIэм кIэщакIо фэхъу Хъаткьо Ахьмэд. Ежъ игупшысэ лъагъо советскэ лъэныкъуакIэхэмкIэ, кружокхэмкIэ ыкIи пропаган-дэ шыкIэхэмкIэ, зэфагъэ хэлъэу, дунэе зэхэкIухъэгъэ щынагъом литературэм къыхигъэ-щыным пылъ.

Шамсэт Хъаткьом ипоэзием ныбжьыкIэ игъэзэплэхэр я 20-рэ советскэ ильэсхэм яфэмэ-бжы-мэхэм — манифестхэм, «Пролеткультым» ыкIи РАПП-м, В. Лениным, М. Горькэм, нэмыкI-хэм къалуагъэхэм арегъалшэх. Я 30-рэ ильэсхэм адыгэ ли-тературэр «социалистическэ ре-ализмэм» ихъупкэзэ еуцо, А. Хъаткьом ыкIи мы ильэсхэм шыIэгъэ поэтхэм (Клубэ Щэ-банэ ыкIи Еутых Аскэр афэ-дэхэм) яджэндэжш емыллы-тыгъэу.

Зэоуж ильэсхэр — «тео-рия бесконфликтности» зыфа-лорэм, усэ плакатхэм ыкIи «хъохъухэм», М. Пэрэныкъом ыкIи А. ХъэдэгъалIэм зэря-шэныгъэу, яохътагъ.

«Къылуужьукыгъом илэхъан» («эпоха оттепели») адыгэ по-эзиер сталинскэ пщальэм къы-кIэрэкIы, нэбгырэ пэпчэ хэлъ-щылэмэ, хэти илирическэ убла-плэ чыплэ егъоты. Ащ фэдэ еклIолакIэм адыгэ лирикэр ежъ зыфэдэм тетэу щылэн амал-реты. Мэщбэшлэ Исхъакъ ыкIи Бэрэтэрэ Хьамидэ яусэ са-тыр лъэшхэр, жьылэшлу къаб-зэу, адыгэ литературэм къыхэ-уцох, тхылъеджэхэм поэзиемкIэ ялэ хъугъэ шлэшхэр икIэрыкIэу зэбларагъэхъух. Я 70-рэ ильэс-хэр адыгэ поэзием лIэужыкIэр, кIоцIакIэхэр къызыхэхъагъэх. Лирикэ-психологическэ реали-змэр модернистскэ шлоигъоны-

«лирик шъабэу» Бэгъ Нурбий, зэхэшлэбэмэ зельалыгъэу Нэ-хэе Руслъан. Огъэшлагъо ыкIи узылыещэ Налбий иеджакIо — Емыж МулиIэт гупшысэкIэ амалэу, гугъэчлэ зэхэшлэ ку-ухэр образнэу къызэрэритыхэ-рэм. Адыгэ поэзиер чыплэшхо хъоо-пшаум еуцо; мы уахътэм ащ иплъэплэ-гъозаплэхэр урыс-советскэ поэзием фэгъэдэгъэ-ным е егъэпшэгъэным нахъылоу, IэкIыб къэралыгъохэм ялите-ратурэхэу инджылызыбзэм, французыбзэм, испаныбзэм арылхэм яшэн-шапхъэхэр къы-зэрахъышхэрэм гу зылыуегъа-тэ. Гушылэм пае, Хъаткьо Ахьмэд — Владимир Маяков-скэм, М. Пэрэныкъор фэгъэ-дэн плъэкIышт А. Софроно-вым, ау Къуекъо Налбий ыкIи Емыж МулиIэт яусакIэ анахъ зыпэбгъэуцун плъэкIыштхэр Поль Элюар, Пабло Неруда е Габриэлла Мистраль.

Шъхъафэу я 7-рэ кIэухышъ-хъэм сыкышъууцумэ шло-игъуагъ. Щэшлэ Шамсэт ащ цIэу фишлыгъэр: «Я XX-рэ лIэшлэгъум ыкIэм ыкIи я XXI-м икъежъаплэ адыгэ поэзиер, усэIо лIэужы-кIэр щылэ зэрэхъугъэр. Гушылэ-кIэм икъэгъотын, ащ ихудо-жественнэ шапхъ, цIыфым-ли-риким иIэкIоцI баиныгъэхэм, амалхэм зэрахъахъоу зызэрэ-зэрахъокIырэу, обществэм изэутэкIыныгъэ «зэкъодзаплэ-хэр» зэрахэтхэр ыкIи ахэр къызэрагъэлъагъохэрэр. Зэфэ-хысыжъхэр». Мы шъхъэр анахъ мэхъанэ зил, сыда плэмэ ащ Щ. Шашлэм имонографии хегъахъо ыкIи ыпэрэ къыдэ-кыгъом гупшысэкIакIэ къыхелъ-хъэ. Мы шъхъэм ишлуагъэкIэ, тхылъым, монографием ияIо-нэрэ къытедзэгъу, ежъ-ежы-рыгъэ зыхэлъэу ыкIи Iофшлэ-

иавторскэ концепции ифэшъошэ чыплэм щыригъэуцагъ, къыломэ шлоигъуагъэр зэкIэ щызэригъэ-кIугъ.

Джырэ адыгэ поэзием ишъо-шэ-теплэу мы шъхъэм щызэлъ-гъэIагъ. Ахэтых мыхэм уры-сыбзэкIэ тхэрэ усэIо нахъ чъэпхыгъэхэм (ныбжьымкIэ) ащыщэу Хъакурынэ Руслъан ыкIи лIэужыкIэм щыщэу Лэу-пэкIэ Асиет. Шлэныгъэ Iоф-шлагъэм джащ фэдэу автор зэфэшъхъафхэу Хьурмэ Хьу-сен, Лыхъэсэ Мухъдин, Къу-икъо Шыхъамбий, Дэрбэ Ти-мур, Нэхэе Симэ, Хъакъунэ-Хъуажэ Заремэ япоэтикэ уасэ къащыритыгъ. Мы усаIохэр зэкIэ ятхакIэлэ зэфэшъхъа-фых ыкIи джырэ адыгэ по-эзием изытет иямышыIагъэ ащ къеушыхъаты. Сэ сшъхъэкIэ мы шъхъэм стих гъэпсыкIэм икъежъаплэ къызэрэщытыгъэр тIэкIу сфикъугъэп (хэт ар, ау шапхъэмкIэ ыпэрэ шъхъэхэм тхылъым къызэрэщыгъэлъагъо-рэм фэдизэп). Дэгъоу, теубы-тагъэ хэлъэу джырэ адыгэ усаIохэм ятворчествэ куоу къыщыриIотыкIыгъ, ауми, усэ-хэм ягъэпсыкIэ-зэхэтыкIэ — ритмикэм, метрикэм, рифмэ шапхъэхэм нахъ гъунэ щальи-фыгъагъэмэ иягъэ къэмыкIо-ныгъэу сепллы, гушылэм пае, а зэкIэ усэ шапхъэхэр нарт эпосым ишъошэ нэшанэхэм ыкIи ижъырэ лъэпкъ оредхэм ягъэпшэгъагъэмэ шлотэрэзыгъ. Ауштэуми, Щ. Шашлэм ыпэкIэ джыри шлэныгъэ мурадыбэ къэт. Плэпэ гъэнэфагъэкIэ джыри тхы-лым иящэнэрэ къыдэкIыгъо къы-тыридзэным сыда пэрыохъу фэ-хъун ылъэкIыштыр ушэтын гъогу-кIэхэр пхыришхъэу, шлэныгъакIэ-хэр тапэкIэ ыгъэунэфынхэм?

Щэшлэ Шамсэт ишлэныгъэ монографию «Художественное своеобразие адыгейской поэзии» зыфилорэр мы ильэсымкIэ Адыгэ Республикэм и Къэра-лыгъо премия шлэныгъэмкIэ зифэшъуашэу къагъэлъагъохэрэм ащыщ. Сэ сшъхъэкIэ мы моно-графием къэралыгъо тын инынъ къылэжъыгъэу сэлъыгъэ. Iофшлэ-гъэр зэкIэ научнэ-ушэтын шап-хъэхэм адиштэу гъэпсыгъэ, философии еклIоIэкIэ шыIа-кIэхэр щыгъэфедэгъэх, теорети-ческэ ыкIи практическэ мэхъанэ хэлъ. Къыхэсэгъэщы Щ. Шашлэм итхылъэу «Художе-ственное своеобразие адыгей-ской поэзии» зыфилорэр, шлэ-ныгъэ гъэхъэгъэ къодыер ары-мырэу, осэшлу зилэ обществен-нэ хъугъэ-шлагъэу зэрэщытыр. А.С. Пушкиным игушылэхэмкIэ «Самостоянье человека — залог величия его». Щэшлэ Шам-сэт итхылъ адыгэ лъэпкъыр зэкIэубытэгъэ пытагъэ зы-хэлъэу, ильэпкъ гупшысэ уцугъэ инкIэ культурэ шъолъырышхом чыплэ хэхыгъэ щызыгъотыгъэу зэрэщытыр къэзыушыхъатырэ Iофшлагъ. Джащ пае лъэшэу шлоигъу мэхъанэшхо джырэ охътаIэмкIэ зилэ Iофшлэгъэ куоу Щэшлэ Шамсэт ылэжъы-гъэм епэсыгъэ уасэ къыфа-шыныр.

Кирилл АНКУДИНОВ.
Филологии шлэныгъэхэмкIэ кандидат, АКЪУ-м литерату-рэмрэ журналистикэмрэIэ икафедрэ идоцент, Урысы-ем итхакIохэм я Союз зхт.

Тхыгъэр адыгабзэкIэ хэутыным фэзыгъэхъазырыгъэр МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Тхылъым иавтор советскэ идеологием ыкIи практикэм критическэ еплъыкIэ афырил; тхы-лым адыгэ поэзием ыкIи «советскэ проектым» азыфагу илэ зэфыщытыкIэ кыинхэм яхъугъэ-шлэгъэ зэкIэлъыкIо тарихъ зэпхыныгъэ иIэу къыщытыгъ.

ныр, къиIотыкIыгъэныр бэшлагъэ игъо зыхъугъэр.

Щэшлэ Шамсэт итхылъэу «Художественное своеобразие адыгейской поэзии» зыфилорэм мы фэныкъуагъэр ригъэкъу-жыгъ. Апэрэу адыгэ поэзи-ер зэрэщытэу зэхэубытагъэу къыщыгъэлъэгъуагъ. Поэзиер Iа-хъитIу инэу зэрэзэхэтыр щы-зэхэфыгъ. Апэрэ лъэныкъор — фольклор усэ произведение-хэу жэрыло шапхъэхэм арыл-хэр — нарт таурыхъхэр ыкIи оредхэр. Ятлонэрэ лъэныкъор — я XX-рэ ыкIи XXI-рэ лIэ-шлэгъухэм авторхэм яадыгэ поэзием изытет. Фольклор тек-стхэр ыкIи авторхэм ятекст-хэр, зэрэхабзэу, литературо-ведческэ шлэныгъэм ильэны-къуабэмэ зэрагъашлэх.

Ау адыгэ литературэм (нэ-мыкI лъэпкъ литературэхэм зыкIэ афэдэу) ащ фэдэ гошын-ужьгъэин научнэ еклIолакIэр еклурэп. Ильэсишъэ пчъагъэ-мэ къаIоцI адыгэ поэзием тхэн шэпхъэ-хабзэр ышлагъэп, зым адрэм жэрылоу филолэжызыэ, лъэпкъ шъуашэр, нэшанэр къе-бэкIэу, адыгэ поэзиер зыфэ-дэр къэлотэгъуаеу, лъэшэу щы-лагъ. Я XX-рэ лIэшлэгъум тхыб-зэр щылэ зэхъум, авторхэм адыгэ поэзиемкIэ къэIуаплэу ялагъэр фольклор псынэкIэчъыр ары. Джары мы лъэныкъуитIур лъэпкъ поэзием зы лъапсэ къе-зытыгъэу уафэсакъэу зэбгъэ-шлэн, зэхэпфын зыкIыфаер.

Ергъукъу-Щэшлэ Шамсэт итхылъэу «Художественное сво-еобразие адыгейской поэзии» иапэрэ ублэплэ шъхыщ ады-гэ фольклорым ипроизведени-ехэм — эпосэу «Нартхэм», лыхъужь-эпическэ оред пасэ-хэм, нахъ гужьогъэ тарихъ ыкIи кIэнэкIэлъэ-щылэкIэ оредхэм афэгъэхъыгъэх. Гъыбзэ-оредхэм

жъынч (схемэ) шыкIэмкIэ къыб-гурегъало. Мы схемэхэм усэ сатырхэм ахэт пычыгъо пчъа-гъэр ащызэтеутыгъэу къащы-ллытагъ ыкIи пычыгъохэр зэрэ-зэкIэлъыкIохэрэр, ударениер ахэм зэращыIорышлэрэр къа-щытыгъ. Адыгэ фольклорым иритмикэ къыгъэнафэзэ, ащ иусэ зэхэлъыкIэ, изэдэштэ рит-мическэ гъэпсыкIэ-хабзэ еб-гъэпшэн щымылэу зэрэлъэшыр клегъэтхы. Ижъырэ адыгэ усаIэм инэшэнэ шъхъалэу зы сатырым икIэух пычыгъокIэ адрэ усэ сатырым игушылэ пычыгъо къызэрэжъэрэр, ма-къэхэм якIэух зэтефэу риф-мэр дэгъоу зэращыгъефагъэр егъэунэфы. Лъэпкъ поэзием игъэпсыкIэ-хабзэхэм афэдэ къабзэу, адыгэ лъэпкъ оред-хэми къэлэIэкIэ шыкIэу ахэлъыр клегъэтхы («орэдылом зы сатыр къелошъ, зэпэу, гушылэ хэмы-лэу ащ щысхэр дежъыух»), оредым исатырхэм ахэлъ мэхъанэр а зэкIэмэ нахъ къып-лъагъэлэсы.

Сэ сишлошылэ, усэзэхэлъы-кIэ методологием лъэшэу шлу-гъэ иI адыгэ поэтическэ фоль-клорыр зэгъэшлэгъэнымкIэ ыкIи Щэшлэ Шамсэт итхылъ мыщ фэдэ еклIоIэкIэ-зэхэфыкIэу хэлъым тхылъым ишлэныгъэ амалхэр нахъ егъэлъэшых.

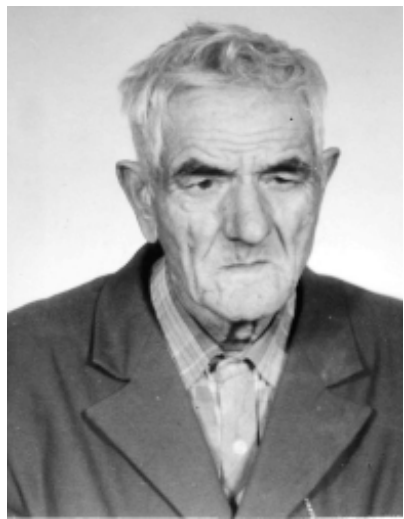
Я XX-рэ лIэшлэгъум иадыгэ поэзию авторхэр зилэ хъугъэр советскэ лъэхъаным епхыгъ. Щэшлэ Шамсэт итхылъэу «Ху-дожественное своеобразие адыгейской поэзии» зыфилорэм ичэзыу шъхыщ ащ фэгъэхъыгъ. Тхылъым иавтор советскэ иде-ологиюем ыкIи практикэм кри-тическэ еплъыкIэ афырил; тхы-лым адыгэ поэзием ыкIи «советскэ проектым» азыфагу илэ зэфыщытыкIэ кыинхэм яхъ-гъэ-шлэгъэ зэкIэлъыкIо тарихъ

Иофшлагъэр зэкIэ научнэ-ушэтын шапхъэхэм адиштэу гъэпсыгъэ, философии еклIоIэкIэ шыIаIэкIэхэр щыгъэфедэгъэх, теоретическэ ыкIи практическэ мэхъанэ хэлъ. Къыхэсэгъэщы Щ. Шашлэм итхылъэу «Художественное своеоб-разие адыгейской поэзии» зыфилорэр, шлэныгъэ гъэхъэгъэ къодыер арымырэу, осэшлу зилэ обще-ственнэ хъугъэ-шлагъэу зэрэщытыр.

гъэхэм къызэрахъокIы — ми-фологиюем, философиюем ыкIи щылэныгъэр гъэдэхэгъэ-гъэкIэрэ-кIагъэу къэгъэлъэгъогъэным зыфакъудыи мэхъу. Къуекъо Налбий ипоэтикэ кIэу, пси, гуи зыхэлъэу, шъхъафитэу къэ-уцу. Пащэу Н. Къуекъом къы-гоуцох илэуж щыщхэр —

гъэкIэ инэу зэрэщытым уасэ фэпшлын олъэкIы. Щэшлэ Шам-сэт иушэтынхэм ашыгупIэу гупшысэ кIэухыр монографи-ем фишлыгъ мы шъхъэм. Мы шъхъэр хымыгъэхъагъэмэ, Iоф-шлагъэм мыухыгъэ пльышъор, псэолъэ ныкышлым фэдэу, илэщтыгъ. Мы шъхъэм Шашлэм

ТЕКЮНЫГЪЭМ ИЯ 70-рЭ ИЛЪЭС ФЭГЪЭХЪЫГЪ

Мурат ил'ыхъужъныгъэ ащыгъупшэрэп

Теуцожь районым ианыхъ чылэшхохэм ащыщ Очэпщые. Мыщ бэмышлэу тызыщэлэм, ыныбжъ илъэс 86-м итэу, къуаджэм иветеранхэм я Совет лэшлэгъу тфанэ фэдизрэ итхъамэтагъэу Нэхэе Ерстэмрэ джы а лэнатлэр илъэситф хъугъэу зыгъэцэклэрэ Делэкъо Рэщыдэрэ гушыгъэу кызыфэдгъэхъугъэх. Ахэм кызырэтфалотагъэмклэ, Очэпщые мы лъэхъаным унэгъо 360-м ехъу дэс. Щыпсэурэр нэбгырэ 1500-м шлокы.

Щэч хэлъэп 1941-рэ илъэсым лъыгъэчъэ заор кызыжъэм чылэр ащ фэдиз зэрэмышхъуштыгъэм. Арэу щытми, нэмыц техаклохэр ошлэ-дэмышлэу тикъэралыгъо кызытебанэхэм, тикъалэхэр акъутэхэу, тикъуаджэхэр агъэстыхэу, тигубгъохэр агъэлыхэу, тичыфхэр ауклэхэу, пальэхэу, гъэры ашлэхэу ращыхэ зэхъум, Очэпщые иклэлэпугъэ 242-рэ зынахъ жъалымагъэ къэмышхъугъэ лъыгъэчъэ заом клогагъэ, ащ имашло пэхъэгъагъэх. Щтэр амышлэу, пый мэхъаджэу хъаклэ-къоклагъэ зезыхъэрэм гухъэ-гужъэу фашыгъэм елгытыгъэу ифэшшоэ утыныр рагъэхъыштыгъ.

Джауштэу тикъэралыгъошхоштыгъэу СССР-м исыгъэ цыфлъэпкъ пстэури зэкъоуцуи апсэ емыблэхъэхэу фашистхэм зэрызэуагъэхэм ишлуагъэклэ, нэмыц техаклохэр кызыдикыгъэхэм рагъэзыхъажьыхи, Теклюныгъэр къыдахыгъ. А лъыгъэчъэ заом члэнэгъэшхо тигъэшлыгъэ, тикъэралыгъо шыщ нэбгырэ миллион 28-рэ ащ хэклодагъ. Заом итхъамыклагъо зехимышлагъэу зы унагъуи бгъотынэп.

Очэпщые идзэкълэлэхэу заом клогагъэхэм ащыщэу 130-мэ къагъэзэжыгъэп, лъыгъэчъэ заом щыфэхыгъэх. Ахэм ацлалъэкъуацлэхэр зытетхэгъэ саугъэтышхоу къоджэ гупчэм итими тыклэрыхъагъ, фэхыгъэхэми шхъащэ афэтшлыгъ.

— Тикъуаджэ дэклыгъэхэр лыхъужъныгъэ ахэлъэу пыйм езуагъэх, — ело Нэхэе Ерстэм. — Тэ тикъуаджэкли, тилакълэ, тиадигъэ лъэпкъкли тырэгъушхо Советскэ Союзым и Лыхъужъэу Нэхэе Даутэ.

Ащ игъэхъагъэхэр зыфэдэхэр зэкълэми ашлэ. Джащ фэд, ащ ышнахъыжъэу Нэхэе Нэшэр-

ибгъэхалхъэхэр ылыгъых...
...Ахэм адэжъ тыкызыжъэм, тигъусэ Делэкъо Рэщыдэ

дини ротэм икомандирыгъ, батальоным икомандир игодзагъ, тын лъаплэхэри кыратыгъэх.

— **Адэ непэ заом иветеран чылэм зэрэдэмысыжыртэшлэми, теклуалэмэ ишхъэгъусэми, иклэлэхэми тызлукън, дзэкълэлыр щымылэжыми, игъэхъагъэхэр, ибгъэхалхъэхэр кытфиштэнхэ, кытфишотэнхэ зыльэкълэнэу хэтэ чылэр?**

— Ахэр бэ мэхъух, садэжэ апэ шъукъызылохъэм Делэкъо Рэщыдэ зигугъу кышлыгъэгъэ Нэхэе Муратэ ахэм ащыщ, орденхэри, медальхэри илагъэх. Анахъ пхъашэу зэуагъэу чылэм кыйдэхъажыгъагъэхэм ащыщыгъ. Ишхъэгъусэ Домнэ зэкълэцлпхагъэхэу, дахэу

кытфилотагъ Нэхэе Мурат еджагъэу, гъэсэныгъэшхо илэу щытыгъэмэ, лыхъужъныгъэу зэрихъагъэхэмклэ командири хъун зэрилъэкълэщыгъэр. Ауми, пхъашэу зэуагъэу, бгъэхалхъэ лъаплэхэр зэрилагъэхэм щыгъуаз.

Къутырэу Очэпщыклэм щыпсэурэ Нэхэе Мурат иунагъо дахэу кыштытпэгъоклыгъэх ишхъэгъусэу Нэхэе Домнэ, ипхъорэльфхэр, ашлэрэр кытфалотагъ, ялэр кытагъэлъэгъугъ.

Нэхэе Мурат 1918-рэ илъэсым къэхъугъ. 1942-рэ илъэсым зэуаплэм лухагъ. Я 650-рэ шхончэо полкым идзэкълэл кызырэкълэу заом имэшло лыгъэ лоуцо. Щтэр ымышлэу игухъэжъ нэмыц техаклохэм атыре-

гъэпшахэ. 1943 — 1946-рэ илъэсхэм адыгэ клэлэ чаныр я 228-рэ мэшлокугъогу батальоным хэтэу чэщи мафи имылэу танкхэр, топхэр, пулеметхэр, щэ-гынхэр зэуаплэм афылузыщэрэ мэшлокухэм ягъогухэр кегъэгъунэх, егъэцэкълэжыых. Эшелонхэр зы такыкыгъэ бгъэ-гужьохэ хъунэу щытыгъэп. Клымэфэ щтыргъуклым хъотыр зэрехъэми, фэбэшхоми зэуаплэм тидзэкълэлхэм щэ-гынхэр афылузыщэхэрэ мэшлокухэм ягъогу зэлухыгъэн фэягъэ. Ащ фэшл Нэхэе Муратэ мыпшъыжъэу зыфагъэзэгъэ лофшлэнхэр щысэ-техыплэу ыгъэцэкълэщтыгъэх.

Икомандирхэми Мурат илофшлэклэ осэшхо кыфа-шыштыгъ, щысэуи арагъэлъэгъуштыгъ, анахъ чыплэ кыинми агъаклоштыгъ. Ащ фэшыхат мызэу, мытлоу заор анахъ зыщыхылыгъэ лъэныкыохэм ар агъазэу кызырэхэклыгъэр. Муратэ изэо гогухэр Венгрием щыухыгъэх.

— Тятэ Берлин нэсыным, Рейхстагым тетхэным клэхъопсыштыгъ, — ело нэужым гушыгъу тызфэхъугъэ иклэлэ нахыкълэу Алай. — Будапешт шхъафит ашыжыкыгъэ улэгъэ хылыгъэ кытыраши, игухэлъышлэхэр кыдэхъугъэхэп. Бэрэ госпиталь зэфэшхъафхэм ачлэлыгъ. Ахэм къазычлэжыкыным, заор аухыгъагъэми, къаыгъэ-кложъэу мэшлоку гогухэм ягъэ-цэкълэжыкыным пагъэлъыгъ. Чылэм кызыгъэзэжыкыгъагъэр 1948-рэ илъэсыр ары.

— **Заом илъэхъан чыплэ кыинэу зэрыфэгъагъэхэм ащыщэу кылотажыгъэу сыд къэпшлэжырэ?**

— Ахэм ягугъу кышлыныр иклэсагъэп. Ылоштыгъ: «Алахъым ащ фэдэ бэлахъэр тхъамыклагъорэ кърэмыгъэхъужъ». Сшлэрэр Сталинград щылэгъэ зэо бэлахъыи зэрэхэлэжъа-

гъэр, бгъэхалхъэ лъаплэхэу кыратыгъэхэр тынэ зэригъашлохэрэр ары. «За освобождение Будапешта», «За победу над Германией», Хэгъэгу заом иорденэу ятлонэрэ шъуашэ зилэр, нэмыкълэ юбилейнэ медальхэр илэх. Заом кызыеклыжыым, Псыфабэ ихъалыгъугъэжъаплэ шыкузэкълэтым исэу лоф щышлагъ, чылэм кызыекложыым, Очэпщые колхозым итрактор бригадэ икърэргъулэу щытыгъ. Идунае 1996-рэ илъэсым ыхъожьыгъ.

Нэхэе Муратэ ишхъэгъусэ урыс бзылфыгъэу Домни нэутх, нэгъушлэ. Ау дэу зэхихы хъугъэти, дэгъушылэгъуае кытфэхъугъ. Ащи лофшлэклошхоэ кыыхыгъ. Заом илъэхъани, нэужми пщэрыхъаклоштыгъ. Очэпщые трактор бригадэ ипщэрыхъаклоуагъ. Фермэм ичэмышыгъ, апэ итыгъ, чэм пэпчэ щэ килограмм 3000-м ехъу кыкълыхыштыгъ. Илъэс пчъагъэрэ шклэхъоуи щытыгъ.

— Илъэс 91-рэ зыныбжэ шъузабэр зэо кыбым иветеран, Теклюныгъэр кызыдахыгъэр хагъэунафылкълэу зырагъэжъэгъэм кышышлэуагъэу къыдагъэклыгъэ юбилейнэ медальхэр кыратыгъэх. Урысыем и Президентэу Владимир Путиним ишлуфэс тхылэу илэхэри тигъэлъэгъугъэх.

Нэхэе Муратэ Домнэ лъфыгъиплэ зэдагъотыгъэ: Рэщыд, Юр, Алай, Сарие. Зэкълэми адыгэ пшъашэхэр къащэгъэх, Сарие адыгэ клэхъопсыштыгъ, — ело нэужым гушыгъу тызфэхъугъэ иклэлэ нахыкълэу Алай. — Будапешт шхъафит ашыжыкыгъэ улэгъэ хылыгъэ кытыраши, игухэлъышлэхэр кыдэхъугъэхэп. Бэрэ госпиталь зэфэшхъафхэм ачлэлыгъ. Ахэм къазычлэжыкыным, заор аухыгъагъэми, къаыгъэ-кложъэу мэшлоку гогухэм ягъэ-цэкълэжыкыным пагъэлъыгъ. Чылэм кызыгъэзэжыкыгъагъэр 1948-рэ илъэсыр ары.

— Сэ сыурысыми, егъашлэм адыгэхэм сахэс, — ело Домнэ. — Силл адыгэ лы шыпкъагъ. Джащ фэдэ сиклалэхэри, кыалфыхыжыгъэхэри. Адыгацлэхэр ялэх. Сиблагъэхэр зэкълэ адыгэ унэгъо шлагъох. Лъэшэу сэфэрэз. Сигухэкълэ закор слъа-къохэр мэгъэхэш, тиблагъэхэм зышягушлуагъоми зышякыинми икълэу сахэхъажыкыным зэрэсымылэкълэирэр ары.

НЭХЭЕ Рэмэзан.

Сурэтхэм арытхэр: **Нэхэе Мурат; Нэхэе Домнэ ипхъорэльфхэм ахэс.**

Письмэр Казахстан кыиклыгъ

Хэгъэгу зэошхоу 1941 — 1945-рэ илъэсхэм шылагъэм тикъэрал зэрарышхо кырихыгъ, цыфэу хэклодагъэм ипчъагъэ миллион 28-у къалытэ, ау а пчъагъэр нахъыбэу зылохэрэри щылэх. Джы кызынэсыгъэми, Теклюныгъэр тыхэгъэу кызыдихыгъэр илъэс 70-рэ хъугъэми, якъэбар амышлэу заом хэклодагъэхэм ялахылыхэр альэхъух, ахэм къарыкълэуагъэр ашлэ ашлоигъу. Бэклаий къагъотыжыи, якълэдыклэ зэрагъашлэ, зышягъэ-тылыгъэхэр агъэунэфых, а чыплэхэм клохэрэри къахэкълых. Псэуплэ пэпчэ саугъэтхэр адэ-тых, заом хэклодагъэ зэоллэхэм ацлэ-альэкъуацлэхэр атетхагъэх, чыплэрысхэм кыбзэ-къабзэу алыгъых, еджаклохэри альэп-лэх.

Поселкэу Отраднэми ащ фэдэ саугъэт дэт. Зэошхохэр щыкълэуагъэх мы псэуплэм шышхъэлэу мазэм ыгузэгъухэм адэжъ, тидзэкълэлэхэу бэ хэклодагъэр. Илъэсныкыорэ нэмыцхэм алыгъыгъ поселкэр. Мэзаем, 1943-рэ илъэсым тидзэхэр ыпэкълэ кылыкълэуагъэх аублагъ. Отраднэр кыыхыубытэщтыгъ нэмыцхэм яятлонэрэ пытаплэ, ар цыф пчъагъэмкли, дзэ техникэмкли пхъашэу зэтэгъэпсыхъэгъагъ. Клочлэ зэфэмыдэ зэуагъ, тхъамэ-фитлэм кыкълэуагъэ тэтиехэмрэ нэмыцхэмрэ мыщ щызэзэуагъэх поселкэр шхъафит ашыжыкыным пае, пчъагъэрэ ар зэтырахыгъ. Мэзаем и 11-м, 1943-рэ илъэсым поселкэу Отраднэр шхъафит ашыжыкыгъ я 55-рэ гвардейскэ шхончэо дивизи-

ем изеоллэхэм (командирыр генерал-майорэу Б.Н. Аршинцев). А заом хэклодагъ Николай Курбатовыр, ар я 83-рэ къушхъэ-шхончэо дивизион ия 428-рэ шхончэо полк хэтыгъ, ихъадэ Отраднэм шагъэтлылыгъ.

Бэмышлэу Казахстан письмэ кыкли Тэхъутэмыкълэуае къэ-кълэуагъ, ар къэзытхырэ дзэкълэ-лым ыпхъоу Галина Курбатовар ары. Кытхырэм шыгъэгъунэ-фыкылы ятэ зыхэтэгъэ дивизион иполк.

«Сятэ щылэ мазэм и 31-м, 1943-рэ илъэсым заом хэклодагъ, поселкэу Отраднэм (Тэхъутэмыкълэу район) шагъэтлылыгъ, — къетхы Галинэ. — Илъэс 40 сятэ сылхыгъ. Ар Казахстан щыщ, Адыгеир кылыжъуэмзэ фэхыгъэ. Казахстанрэ

Адыгеимрэ зэпэчыжъэх, ау джы сэшлэ чыплэу ар зышагъэтлылыгъэр. Гукъэошхоу силэр сыныбжэ илъэс 80 зэрэхъугъэр ары. Илъэситф горэкълэ узэкълэ-лэбэжыкымэ къэбарыр сшлагъэ-мэ, зи есымыгъалоу сыкълэ-ныгыи. Ауми, илъэс 40-рэ сызэлъыхъом симурад кыыздэхъугъ. Сыгу хэклы сянэ мы къэбарыр ымышлэу 1995-рэ илъэсым идунай зэрихъожьыгъэр — бэрэ ежагъ къэбар горэ кыылэкълэхъаным. Сэ сыгу нахъ рэхъат хъугъэ: тым ихъадэ зышагъэтлылыгъэр сэшлэ, къэм лыплэнхэр щылэх. Зэкълэмэ анахъ мэхъанэ зилэр шлэжыр, зэгорэм тыхэгъэгъушхоштыгъэу

Советскэ Союзыр къаухъумзэу клэдыгъэхэр тчымыгъупшэнхэр ары. Ежъхэм яшлоигъоныгъэкълэ, «зы чыгу зали пыйм еттынэп» алозэ, заоштыгъэх. Чыплэхэм арысхэр адыгэх, казахых, урысых, украинцэх алоу зэхэдэ ашыштыгъэп — зэкълэ къаухъумэхэрэр тицлыфыгъэх, тыхэгъэгъушху. Ащ фэдэу зыкыныгъэ тхэмылыгъэемэ, пый мэхъаджэм тытекълон тлэкълэщтыгъэп. Тизеолл нэбгырэ тхъапша хымэ хэгъэгъухэм ячлыгъухэм ахэлъхэр — пчъагъэр зыми ышлэрэп. Поселкэм щыпсэухэрэр! Мэфэ-кышхомклэ сышъуфэгъушло, фэдэ зао егъашлэм къэмышхъужьы-нэу сэлъало».

ХЪУШТ Щэбан.

Афыпсынэ къоджэзэхэт тлысыплэм иветеранхэм я Совет итхъамат, ветеранхэм ярайсовет и Президиум хэт.

Джыри си Едэпсыкъоешхо сыдэт

(Къызыкълэыклорэр
бэдзэогъум и 30-м
къыдэкълэгъэ номерым ит).

Зеошхом улагъэхэу къыщы-
тырацагъэхэм бэрэ щамыгъалэу
идунай ыхъожьыгъ. Пщышъэ-
окъанэ тигъунэгъу Исмахи-
лэ (Лао) ышнахыжыгъ. Ядэжъ
къаглоу слъэгъуштыгъэ. Лы
ищыгъэ лъэпэлъэгъэ зэкълужыгъ.
Лыгъэнчъэу зэрэщымытхэр
къыуагъашлэу зэшитлүми якъур-
бычыйхэр къытепшыштыгъэх.

Пщышъэокъанэ унэгъо дахэ
къыклэныгъ. Къэсэшлэжыи иду-
най зиухыгъэ мафэр. Итлөлъ-
фэныкъо Аминэтрэ Байзэтрэ
сиклассыгъэх. Бжыхъэ мэфэ
дыдж чылагъ. Нэбгыритлур
зэгъусэу, Аминэт портфелыр
ежъ фэдизэу ылыгъэу, Бай-
цыклур (ары зэрэдэжъштыгъэхэр
Байзэт) нахъ лъэпэлъагъэу
къыготэу, чэфынчъаехэу кло-
жыштыгъэх. А мафэм ахэм
сыгу зерафэгъугъэр арын фэе
сынэгъу къызыфылэнагъэхэр.
Пщышъэокъанэ ильэс 56-рэ
къыгъэшлагъэр. Шъузабэу къэ-
нэгъэ Гошнагъо клэлэ быныр
ыплужыгъ, ригъэджагъ. Ыкъо
нахыжыгъэу Хъызыр МВД-м
инполковник, Азмэт сатыуш,
ыпхъухэу Светэ, Зое, Ами-
нэт клэлэагъаджэх, Зурет пщэ-
рыхъаклү. Байзэт игъонэмы-
сэу, шлэх дэдэу тхэкълужыгъ.
Пщышъэокъанэ ильфыгъэхэр
щылэныгъэм дахэу хэуцауагъэх,
ашхъэ фэлэжыжыгъ, яуна-
гъохэр алыгъыжыгъ. Адыгэ те-
левидениер Пщышъэокъанэ
рыгушхоу Теклоныгъэм и Па-
рад зэрэхэлэжыгъэм фэгъэ-
хыгъэ къэтын ышлэгъ, иунагъо
ащ хэлэжыагъ. А къэтыныр
архивым хэлъ. Хэгъэгъу зео-
шхом и Теклоныгъэ мафэ ха-
гъэунэфыкълэу къэс гъэзет нэ-
кълубгъохэм Пщышъэокъанэ
игъэхъагъэхэр ныбжыклэхэм
ящысэтехыплэнэу къырагъахъэ.

Хэгъэгъу зеошхом Теклоны-
гъэр къызыщыдагыгъэр мыгъэ
ильэс 70-рэ хъугъэ. Пщышъэ-
окъанэ псаоу къытхэтэгъэмэ,
жъоныгъуаклэм и 9-м ыныбжъ
ильэсишъэ хъунэу щытыгъ.

Дунаир мамырэу, лъэпкъ
зэфэшъхъафхэр шлү зэрэлъэ-
гъухэу зэдэпсэунхэм пае
миллион пчъагъэмэ апсэ атыгъ.
Жъалымыгъэм непэ зыкъи-
лэтыжынышъ, анахъ къытпэб-
лагъэу тигъунэгъу Украинэм
бэлахыр къытэдэжыжыныр хэт
ышлэни? Сыдэу мамырым ыпсэ
мэхэ дэда?! Ар къыдэпхыным
нахы, икъэухъумэжыныр нахъ
лофыжъэу къычлэкълэу.

Зео ужым нанэ лэплэжъ
тлэклоу илэр къызэкълэуауай,
кум къыришлэхыи, чэмыжыыр
клэпсэм пышлагъэу ауж итэу

къэкощыхи, Псырыклэхаблэ
къытетлысхъагъэх. Унэу къызы-
члэхъагъэхэр нанэ ипщыкъоу
Сэфэрбий (Чэхъу) аригъэшлы-
гъагъ. Зыфишлыгъагъэр ыкъо
нахыжыгъэу Шыхъамыз. Ащ
унагъо илэ хъугъэти, зыхигъэ-
кълэ шлоигъуагъ. О пшлоигъу
шъхъае, ащ зинасып хэлтым
тепхына! Шыхъамызэ тракто-
ристыгъ, арыти, соляркэ тлэкълү
къыригъэчыгъэу къызауабытым,
хъапс ашлэ ильэсий зытыралъ-
хъэм, ишхъэгъусэ пшъэшъэ-
жыер унагъом къырини икълэ-
жыгъ.

Нанэдхэр зэрысыгъэ унэ-
жыыр ебагъэу, зэхэзыным нэ-
сыгъэти, Чэхъу ахэр унаклэм
ыгъаглохи, яхэлэжъ ежъ ишагу
хигъэхъожыи зыригъэушъомб-
гъугъ. Хъаблэу къызыдэкълуа-
гъэхэм жыыр щышъуеу, унэкълэ
закъор пльеу щытыгъ. Унэ кълэ-
бымклэ уплэмэ, шъоф нэкълэ,
ащ Фэрзакъор къыпыщылъыгъ.
Унэ гупэмклэ клэлэр лүлэшъуа-
гъэу чылэм ыкълэб къыфэгъэ-
зэгъагъ. Псыр къиоу клэим
дизэу къызыдэуцоклэ, чылэм
клэрычыгъэу шъоф нэкълэм
исыгъэх. Хэкълэплэ закъоу
щылагъэр Хъуажъхэм ялъэмыдж,
ари апэчыжыагъ.

Сятэшыпхъоу Аслъанхъанэ
бэшлагъэп идунай зыхъожы-
гъэр, илофхэр дэйхэу сымэ-
джэщым члэлъэу сыпэсэу
къыложыгъагъ: «Сянэ агъэдели
чыплэ шлагъоу чылэ гузэгум
итыр тхъагъэпцылэгъэкълэ лахи,
тэ шъоф нэкълэм тагъакълуи,
кълупли чъапли имылэу, токыр
къемыщлэагъэу, псынэ щымы-
лэу иклэрыклэу щылэныгъэр
дгъэпсыжыгъэх».

Къызэтлысхэм гъэтхэпагъ.
Мэлылфэгъу мазэу хэтэлэ-
жыным игъуагъ. Хатэм игъу-
напкъэхэр агъэунэфыхи, чэуклэ
къашлыхъагъ. Чылапхъэр хъа-
зыр.

Ыпэкълэ мы чыплэр колхоз
шъофэу, бжын хъасэ щалэ-
жыныштыгъ. Арыти, апэ къызы-
тетлысхъэхэм, «бжын хъаблэ-
клэ» къаджагъэх. Чыгур чыгу-
клэу, ищыклэгъэ чыгъэшлур
рагъэгъотэу щытыгъэти, хатэм
лэжыгъэу халъхъагъэр зэкълэ
афэмыугъоижъэу шыбэгъуагъ.
Елбэтэу конрэ къакъыр цы-
клүрэ зэхэусэагъ.

Сэри къэсэшлэжыи къэбыр
зэрэтыгъоижыгъагъэр. Сыцы-
клүгъ, къэбкълэу гъугъэм клэлэ-
цыклү лэ пцланэр къылулэщтыгъ.
Къэбым хатэр уимыгъэлъэгъу-
жъэу хызыгъ. Нахъ цыклүр
къысфэгъэтлысызэ, ерагъэу
къыхэлэшъуштыгъ. Къакъы-
рым къыпышлэхъэгъэ пытыплэм
нанэ уарзэ клипхыи, къэбэу
къыхэтхырэр дэпкъ лъапсэм
щызэгъуигъэтлысхъэмэ, щызэ-

тырилхъэзэ клашъом клаоу
пытыплэм къэбыр члэзэу члэт-
лхъэагъагъ. Бжыхъэм едгъажъэ-
ти, гъэтхэпэм нэс къэбыр
тшыхыштыгъэ. Гъэжъуагъэу, гъэ-
жъагъэу, щыпсэу — къэбым

шын зэфэшъхъафыбэ хашы-
кълэщтыгъ. Етлани ар шлүмклэ
шын лэзэгъу. Тилъэпкъ ылэ-
жыгъэ адыгэ къэбым непэ
тэрэзэу лоф даплэмэ, ады-
гэ къуаер цлэрыло зэрэхъугъэм
фэдэу къыгоуцон ылэкълэщтыгъ.
Сянэрэ сятэрэ къалотэжы-
щтыгъ зеошхом гъаблэм игъом
цыфхэр къэбым зэрэхышъыжы-
гъэхэр. Шыхыныр щымылэу,
къэбым нэмыкл амышхы зэ-
хъум, алапэхэмрэ алупэхэмрэ
гъожыи хъугъагъэх.

Нанэ Тхъэр къыделагъ, зауи
гъабли исабийхэр псаоу ахи-
щыжыгъэх. Къын ылъэгъоу
ыплүгъэх, ылэжыгъэх. Бэрэ
къалотэжыштыгъ нанэ иклэлэ
гуритэу Аслъанбий ильэсиб-
гъум итэу зыгорэм ыгъащты,
мыгушылэжыи зэрэхъугъагъэр.
Ятэ ялэжыгъэл, ятэшэу Сэф-
эрбий клалэм имыгушылэклэ
шлөлофэу ефэндым дэжъ зэ-
клөм, къырилуагъ: «Шъэожъым
шхор тешълүхыи, шхынлэм
ешъуцалли ешъупх, шхынлэм
мэкъу дашълүхъ. Шынахыжъ
илэмэ, къамыщыр ешъутыри
«Уцылфмэ, къэгъушыл, ухъэйуан-
мэ, мэкъур шхы» ерэлүйи, къы-
зэрерэхъаклэ къамыщымклэ
ерэу». Къызэрарилуагъэм фэдэу
аши, ышнахыжыгъэу Гъучылпэс
къамыщыр рати, къызэрехъаклэ
зыхэом, Аслъанбий къэкуагъ,
«Аоу-гуш! Укысэмы!» ылуагъ.
Джарэуштыгъ Аслъанбий къэ-
гушылэжыгъагъ.

Лэзэгъу зымылэ щылэп, лэзэ-
гъум тэрэзэу тылхыжыгъы-
рэрэп. Црыу ылоштыгъэу сянэ
мыр къыложыштыгъ: «Мы
дунаем узэу къытехъорэ пэпчъ
илэзэгъу уци къэкълэ, тэ тшлэрэп
нахъ. Зыгорэ къыхъэгъыклэу
тыкълэзигъэгъумэкълэрым сымэ-
джэщым тэчъэ нахъ, тызэдэ-
лужыныр тшлэрэп».

Джарэуштыгъ зым къелыжыи-
хэмэ, адрэр къыкълэуызэ, нанэ
клалэхэр ыплужыгъэх.

Мэтэ шыныр

Сятэ шъэожъыи дэдагъ ятэ-
шитлүмэ агузэгъу дагъэтлысхыи
мэтэ шыклэ зырагъашлэм.
Фэрзэжъо тхыцлэм дащи чыр
къызэрэпхыштыри къызэрэхэп-
хыштыри рагъэлъэгъугъагъ.
Икълун мэтэч сятэ ащ гъуп-
чэмклэ къышхырихыгъэр! Фэр-
зэжъо тхыцлэм лэжыгъэ къы-
щыкълэщтыгъэп, ау раути къы-
цагъэкълэгъэм фэдэу чыр ти-
зыгъ. Гъогу хэкълэщтыгъэп,
зыууфэти, ухахъэщтыгъэ. Уха-
хъэмэ ухэгъошыхъэу щытыгъ.

Къэсэшлэжыи Фэрзэжъо
тхыцлэр. Тымышлахэу тыхъа-
нэу хъугъагъэ. Хэхаплэм дэжъ
хэлэуцлэклэ теджэу къэгъэгъэ
дахэ къыщыкълэщтыгъэ. Ыкло-
цыклэ хъаплэу, ыпаклэхэр гъо-
жышхэхэу щытыгъ. Къэгагъэм
мэ илагъэп, итеплэкълэ тюль-
паныр угу къыгъэкълэщтыгъ.

Сыд фэдэ къэгъагы узылпы-
шэу нэпх горэ телъ. Мэз къэ-

гъагъэ зыхъуклэ шынагъо, чы-
жъэу узылпышхэн ылэкълэщтыгъ.
Джарэуштыгъ тымышлахэу къэ-
гъагъэм тылылабэзэ, Фэрзэжъо
тхыцлэу чыр къызыщыкълэрым
нэс тыдищэегагъэ. Джыри

сынэгъу клэт: псыгъо кълыхъэу
джахъоу зэготэу чыдээр щы-
тыгъ. Зыгъэпсэуальэрэмклэ ар
шлагъоу къычлэкълэ, ау тэрклэ
щынэгъуагъэ. Къэгагъэми ты-
фэмыежъэу ерагъэу тыгу-
тыпсэ тлөзэ тыкълэхэкълэжыи-
гъагъ.

Чыгушъхъэм къыщыкълэрым чы
зэкълэп агъэфедэщтыгъэр, пцел
чыгым, отабэм, псэим, лан-
чэм къадэпщырэ чымы матэ
хашыкълэщтыгъэ. Чыр а лъэхъа-
ным псэолъэшхоу щытыгъ, ащ-
клэ чый унэхэр ашылэщтыгъэх,
щагу чэхэр, хэтэ чэхэр къа-
шыхъэщтыгъэх, чый бжъалъэ-
хэр къуаер рырахынэу хашы-
кълэщтыгъэх, чы конхэр агъэ-
уцущтыгъэх. Чыр цыныу да-
щыштыгъэ. Зыгъуклэ бгъэфе-
дэжыныр плэкълэщтыгъэл, ау
мэшлө клэгъэстынклэ дэгъугъэ.
Хъулъфыгъэу чылэм дэсыр
мэтэ шыным пылтыгъ. Мэ-
тишъэ зырагъэкълэу, Едэпсы-
кълэожъым дэт артелым ащэти,
ратыштыгъэ. Зы матэр сомэ
тлөклищтыгъэ ыштэщтыгъэ. Уна-
гъомклэ ар зы мылкыу къэкълуа-
плэу щытыгъ. Сятэ апэрэ мэ-
тишъэр ышлэ зетым, сомэ шы-
хэу клыхыгъэмклэ кушъхъэфэ-
чъэ ышэфыгъагъ.

Хъупкъэр

Бзылфыгъэхэр хъупкъэм
дэсыгъэх. Тятэ хъупкъытлү
ыгъэгъуцугъагъ. Зым нанэ дэ-
сэу плуаблэ ышъэщтыгъ, ад-
рэм тятэ лальмэкълэу щышлы-
щтыгъ. Хъупкъэр пхэкълэ зэхэ-
луплагъэу пллэмые лүкълыхъагъ,
клэпсэжыиэхэу ильэагъэкълэ
рыщагъэхэр гъонэ цыклоу илэ-
хэмклэ ищыгъэу пхъашъэ ащ
телыгъ. Плүаблэм ихъупкъэ
нахъ шъомбгъуагъ, ипхъашъэ
гъонэ тлөклищтыгъ, лальмэ-
къыр зычашлырэм — щэкълэ
тлүрэ. Хъупкъэр пцелым е
пхъашъае хашыкълэщтыгъ,
пхъашъэр, узэрэтеоштыр, нахъ
онтэгъоу пцлэм хаупсыкълэ-
щтыгъ. лальмэкълэу плуаблэри
лүлэным (хъамцацэм) хашы-
кълэщтыгъэх.

лүлэныр

лүлэныр темэным къыщыкълэ-
щтыгъ. Ар Мэзмэфэ лүлэм лү-
лэшъуагъэу лүлэу, Пчэны-
хъуплэми, Чэтыку члэкълэгъоми
лүлэныр къащыкълэщтыгъ, хъуа-
тэми лүтыгъ. лүлэныр гъуп-
чэмклэ къырахыштыгъ. Ышъо-
клэ шхуантлэ е фыжыи, псыгъо
кълыхъэу е шъуамбгъоу къэкълэ.

Къэсэшлэжыи нанэ лүлэны-
шлэ сшыпхъу нахыжырэ сэ-
рырэ тызэрэздэщыгъагъэр. Пчэ-
дыжыым жъэу тыкълэздэжыи,
тятэ кум тыригъэтлысхъагъ. Тызде-
жыагъэр Хъэрзэхэ темэныр
ары. Ар къуаджэу Ленинхъаб-
лэ дэжъ лүтыгъ. Клэтыкум ты-
дэкли, кэнаум гъогу реклөкълэ-
рым тытэхъагъ. Ятлөнэрэ ап-
чэм тызынэсым, Хъэрзэхэ
темэныр къэлэгъуагъ. Шхон-

тлэрымэр тырихэу лүлэн закълэ.
Тятэ лөфышлэ клонэу щыты-
гъэти чыгъ члэгъым тыкълэщы-
ригъэкли, ежъ ыгъэзэжыгъ.
Сынэгъу джыри къыклэуцожыи
чыплэу тызылхъэгъагъэр.

Хъэрзэхэ лүлэм тыгъэ къы-
хэмыплъэу чыгъ клэлэшъэ къу-
тэмэ зэхэхъагъэхэмклэ ушъа-
гъэу мэээхъагъэ. лүлэн кълэрым
шхонтлэбзэу псым хэтэгъ, ащ
тыгъэ хъэжъажъэр шъхъары-
тыгъ. Нэпкъ имылэу псылүлэм
тылүт. Тыдэкли кълым-сым, рэ-
хъат, хъантлэркъо къэкълэ мэ-
кълэххом ымакълэ лүлэн лүжым
зыригъэлэтырэр. Нанэ хъашъо
ботэ кълыхъэр зыщылъагъ, тэри
тиботэ цыкълүхэр тщыгъых.
«Макъэ шъумыгъэлэу рэхъа-
тэу шъуцыс сыкълэхэкълэжыи-
ф», — ылуи, гъупчэр бгы-
рыпхым дигъани, ылъакъохэр
къымылэтыхэу «шъушъу» ригъа-
лөзэ темэным хэхъагъ. Зыха-
ушъэфагъэу, лүлэныр къызэрэ-
рахырэр къэлэшлэнэу «цылшхъ»
макълэр чыжъэу къыхэлүкълэ-
щтыгъ. Нанэ икълэтыклэ тигъэ-
щынагъэу тыщысызэ, «шъушъу»
макълэр къэлүгъ. Тыплэмэ, лү-
лэн лапллыр ыблыгу члэмыфэ-
жъэу нэгъушлөу къэлэшъу.

«Чыплэу къэзгъотыгъэм цыф
хэхъагъэл, лүлэн фыжыыр жъу-
жыутэу из, тыкълэмышлэфэ ит-
хырэр тифед», — ылуи, зымы-
гъэспсэфэу, къыриупкълэу зэ-
тырилхъагъэр къыхэтлэшъу-
жыныу Хъаретрэ сэрырэ ыуж
тыригъахыи тыхэхъагъ. лүлэнэу
къыхылэшъуагъэм гъогу лъагъоу
къыфишлыгъэм тызыхэкълэм,
лаплл-лапллэу зэпэлүлэу лүлэнэу
нанэ къырихыкълэгъэм къамыл
кълэрым шъоф нэкълэ фишлыгъ.
«Мэкълэ-макълэу хэшълүлэшъу,
блэр хызышъ, шъуфэсакъ», —
ылуи, бгырыпхым гъупчэр къы-
дихи, иджэнэ къуапэхэр бгы-
рыпхым дигъанэхи, нанэ лү-
лэным иихыкълэ пидзэжыгъ.
Мэфэ реным тыкълэмыуцоу
тлаллмэ къауабытэр лүлэныр
къыхэтлэшъуагъ. Пчыхъэшъхъа-
пэр къэсы. Тыпшыгъаеу ты-
щыс, къыхэтлэшъуагъэр ку-
хытлү икълун. «Мэфэ дэгъу
тфэхъыгъ зымы тыкълэмышлэу»,
— елошъ, нанэ мэгъушлө. Темэн
лүлэм алырэгъу тырабзагъэм
фэдэу уц къэшхъо лүжыу те-
тыгъ. Куклэ укълэушъагъэми,
лъэсэу укълэхэкълэгъэми макълэ
щылагъэл. Тятэ тылапллэу ты-
щысэу ошлэ-дэмышлэу къызы-
кълэныгъэри тымышлэу ныо од
ищыгъэ горэ ташъхъагъ къы-
уцауагъ. лүлэнэу щыллым идэ-
хагъэрэ идэгъугъэрэ ынгэ тыри-
мышъу къепллы. «Тэхъушъэ-
япхъу, зыхъуушъэфагъэу мыщ
фэдиз лүлэныр къызиохыкълэм
зыгорэ къаплө хъуныеба?» —
ыгу къебгъаплэу къылуагъ. Тлэ-
клүрэ щыти, мээ кълэрым ныо
од ищыгъэр хэкълөдэжыгъ. Тэри
тятэ къытлэуыкълэу, чэщ хъужыи-
гъэу тыкълэсыжыгъ.

Пчэдыжыым лүлэнэу къэтца-
гъэр зэдгъэфэнэу тыклэрытлыс-
хъагъ. лүлэн фыжыыр шъхъа-
фэу зэтэдгъэлэнтхъымэ, куп-
кълэу къыдэтхызэ зэготлхъагъ,
шхуантлэри джащ фэдэу зы-
рызэу дгъэтлыллыгъэ. Тыгъэ-
нэстырым лүлэн цынэр къы-
хэтэны пчыхъэ нэс едгъэгъу.
Чэщым чэтыу, хъэ гъорыкло-
мэ зэхамыцунтхъэнэу лүлэныр
зэкълэтыгъоажыи пчэлүлэм
лүлэхъагъ. Джарэуштыгъ огуфэ
лүлэныр тыгъэм хагълэуштыгъ.
Зыгъухэкълэ апхыти, унэ клашъо-
ми, къакълэу клашъоми аты-
ралъхъэщтыгъ.

ХЪОТ Замрэт.
(Джыри къыкълэуыкълэу)

Адыгэ Республикэм и Закон

ЗэкӀэми зэдагъэфедэрэ автомобиль гъогухэр (мышь къыхимыубытэхэрэр федеральнэ мэхъанэ зилэ автомобиль гъогухэр ары) шыгъэнхэм, зэтегъэпсыхъэгъэнхэм, игъэкӀотыгъэу гъэцӀэкӀэжыгъэнхэм апае федеральнэ бюджетым къыхагъэкӀыни Адыгэ Республикэм ибюджет къырагъэхъашт чӀыфэм фэгъэхъыгъэ зэзэгъыныгъэу зэдашыгъэм гъусэ фашыжыгъэ зэзэгъыныгъэ тедзэр ухэсыгъэным ехылагъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм 2015-рэ илъэсым мэкъуогъум и 24-м ыштагъ

А 1-рэ статья. ЗэкӀэми зэдагъэфедэрэ автомобиль гъогухэр (мышь къыхимыубытэхэрэр федеральнэ мэхъанэ зилэ автомобиль гъогухэр ары) шыгъэнхэм, зэтегъэпсыхъэгъэнхэм, игъэкӀотыгъэу гъэцӀэкӀэжыгъэнхэм апае федеральнэ бюджетым къыхагъэкӀыни Адыгэ Республикэм ибюджет къырагъэхъашт чӀыфэм фэгъэхъыгъэ зэзэгъыныгъэу зэдашыгъэм гъусэ фашыжыгъэ зэзэгъыныгъэ тедзэр ухэсыгъэным ехылагъ

ЗэкӀэми зэдагъэфедэрэ автомобиль гъогухэр (мышь

къыхимыубытэхэрэр федеральнэ мэхъанэ зилэ автомобиль гъогухэр ары) шыгъэнхэм, зэтегъэпсыхъэгъэнхэм, игъэкӀотыгъэу гъэцӀэкӀэжыгъэнхэм апае федеральнэ бюджетым къыхагъэкӀыни Адыгэ Республикэм ибюджет къырагъэхъашт чӀыфэм фэгъэхъыгъэ зэзэгъыныгъэу Урысые Федерацием финансхэмкӀэ и Министерствэрэ Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинетрэ зэдашыгъэм гъусэ фашыжыгъэ зэзэгъыныгъэ тедзэу 2015-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 21-м аштагъэр ухэсыгъэнэу.

Я 2-рэ статья. Мы Законом кӀуачӀэ илэ зыхъурэр

Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы Законом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышхъэу
ТХЪАКӀУЩЫНЭ Аслъан

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 2, 2015-рэ илъэс
N 425

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

ЦӀыфхэм ыкӀи хыльэхэм язещӀнкӀэ автобус маршрутхэр къызэлухыгъэнхэм, ахэм зэхъокӀыныгъэ афэшлыгъэным ыкӀи зэфэшлыжыгъэнхэм япхыгъэ унашъохэр зэраштэхэрэ шыкӀлэм зэхъокӀыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

ЦӀыфхэр зезыщэрэ транспортым фӀо-фашӀэхэр зеригъэцӀэкӀэхэрэр нахъ гъэтэрэзыгъэным пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. «ЦӀыфхэм ыкӀи хыльэхэм язещӀнкӀэ автобус маршрутхэр къызэлухыгъэнхэм, ахэм зэхъокӀыныгъэ афэшлыгъэным ыкӀи зэфэшлыжыгъэнхэм япхыгъэ унашъохэр зэраштэхэрэ шыкӀлэм зэхъокӀыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхъыгъ» зыфилоу 2012-рэ илъэсым мэзаем и 21-м аштагъэм кыкӀлӀыкӀорэ зэхъокӀыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу;

1) я 2-рэ разделым ия 9-рэ пункт мышь тетэу тхыгъэнэу: «9. Федеральнэ законэу N 59-р зыте-

тэу «Урысые Федерацием игражданхэм ялъэлу тхыльхэм зэрахӀплӀэхэрэ шыкӀлэм ехылагъ» зыфилоу 2006-рэ илъэсым жьоныгуакӀлэм и 2-м кыдӀэкӀыгъэм кызыэрӀдилытэрэ шыкӀлэм тетэу цӀыфхэм ыкӀи хыльэхэм язещӀнкӀэ автобус маршрутхэр къызэлухыгъэнхэм, къызэлухахнхэмкӀэ амал зэрэщымылӀэм япхыгъэ унашъохэр»;

2) я 3-рэ разделым:

а) ия 3-рэ пункт мышь фэдэ кӀэлуакӀэ зилэ я 5-рэ подпунктыр хэгъэхъогъэнэу;

«8. Федеральнэ законэу N 59-р зытетэу «Урысые Федерацием игражданхэм ялъэлу тхыльхэм зэрахӀплӀэ-

хэрэ шыкӀлэм ехылагъ» зыфилоу 2006-рэ илъэсым жьоныгуакӀлэм и 2-м кыдӀэкӀыгъэм кызыэрӀдилытэрэ шыкӀлэм тетэу цӀыфхэм ыкӀи хыльэхэм язещӀнкӀэ автобус маршрутхэр зэфэшлыжыгъэнхэм е зэфашлыжынхэмкӀэ амал зэрэщымылӀэм япхыгъэ унашъохэр».

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
мэкъуогъум и 2, 2015-рэ илъэс
N 124

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 63-р зытетэу «Социальнэ фӀо-фашӀэхэр зэралӀэклагъахъэхэрэ шыкӀлэм ехылагъ» зыфилоу 2015-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 9-м кыдӀэкӀыгъэм зэхъокӀыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

Социальнэ фӀо-фашӀэхэр зэралӀэклагъахъэхэрэ нахъышлоу зэхэщӀгъэным пае Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 63-р зытетэу «Социальнэ фӀо-фашӀэхэр зэралӀэклагъахъэхэрэ шыкӀлэм ехылагъ» зыфилоу 2015-рэ илъэсым мэлылфэгъум и 9-м кыдӀэкӀыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуагъагъэхэр, 2015, N 4) мы кыкӀлӀыкӀорэ зэхъокӀыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу;

1) гуадзэу N 1-м:

а) ия 8-рэ пункт:

— ия 3-рэ подпункт хэт гушылӀэхэу «я 7-рэ пунктым ия 5-рэ подпункт» зыфилохэрэм ачӀыплӀэкӀэ гушылӀэхэу «я 7-рэ пунктым ия 5-рэ, 8-рэ подпунктхэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

— я 5-рэ подпунктым кӀуачӀэ имылӀэжъэу лытӀэгъэнэу;

б) я 23-рэ пунктым хэт гушылӀэхэу «зы мэфэ лофшӀлӀэгъум» зыфилохэрэм ачӀыплӀэкӀэ гушылӀэхэу «унӀе программэхэр зыщӀалӀэклагъахъэхэрэ мафэм кыщыублагъэу» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

в) я 44-рэ пунктым кӀуачӀэ имылӀэжъэу лытӀэгъэнэу;

г) я 46-рэ пунктым ия 5-рэ подпункт кӀуачӀэ имылӀэжъэу лытӀэгъэнэу;

2) гуадзэу N 2-м:

а) ия 8-рэ пункт:

— ия 3-рэ подпункт хэт гушылӀэхэу «я 7-рэ пунктым ия 5-рэ подпункт» зыфилохэрэм ачӀыплӀэкӀэ гушылӀэхэу «я 7-рэ пунктым ия 5-рэ, 8-рэ подпунктхэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

— я 5-рэ подпунктым кӀуачӀэ имылӀэжъэу лытӀэгъэнэу;

б) я 11-рэ пунктым ия 16-рэ подпункт:

— абзацэу «а»-м мы кыкӀлӀыкӀорэ гушылӀэхэр хэгъэхъогъэнхэу: «КӀлӀэцӀыкӀлоу узэу илӀэм елпытыгъэу диспансер шыкӀлэм тетэу зылыпӀлӀэнхэ фаеу щытым фэгъэхъыгъэ кӀэбарыр: ылӀэкъуацӀ, ыцӀ, ятэ ыцӀ, кызыхъугъэр, чӀыплӀэу зыщыпсӀурэр, узэу илӀэр кӀэзыушыхъатырэ тхылыр, узхэр кӀемыутӀлӀэнхэм пае рашӀэфыгъэхэр кӀэзыушыхъатырэ тхылыр»;

— мышь фэдэ кӀэлуакӀэ зилэ абзацыкӀэ хэгъэхъогъэнэу:

«г) зыныбжъ имыкӀугъэм ипсауныгъэ изытет фэгъэхъыгъэ тхылыр врач-психиатрэм кыритырэу»;

в) я 23-рэ пунктым хэт гушылӀэхэу «зы мэфэ лофшӀлӀэгъум» зыфилохэрэм ачӀыплӀэкӀэ гушылӀэхэу «унӀе программэхэр зыщӀалӀэклагъахъэхэрэ мафэм кыщыублагъэу» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

г) я 44-рэ пунктым кӀуачӀэ имылӀэжъэу лытӀэгъэнэу;

д) я 46-рэ пунктым ия 5-рэ подпункт кӀуачӀэ имылӀэжъэу лытӀэгъэнэу;

3) гуадзэу N 3-м:

а) ия 8-рэ пункт:

— ия 3-рэ подпункт хэт гушылӀэхэу «я 7-рэ пунктым ия 5-рэ подпункт» зыфилохэрэм ачӀыплӀэкӀэ гушылӀэхэу «я 7-рэ пунктым ия 5-рэ, 8-рэ подпунктхэр» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

— я 5-рэ подпунктым кӀуачӀэ имылӀэжъэу лытӀэгъэнэу;

б) я 11-рэ пунктым ия 10-рэ подпункт гушылӀэу «мылӀкӀум» зыфилохэрэм мы кыкӀлӀыкӀорэ гушылӀэхэр пыгъэхъогъэнхэу: «зышхъэ илоф зезымыхъажышъурэ е сӀкӀатныгъэ зилэ кӀлӀэцӀыкӀлоу психоневрологическӀэ унӀе-интернатым чӀэсым»;

в) я 23-рэ пунктым хэт гушылӀэхэу «зы мэфэ лофшӀлӀэгъум» зыфилохэрэм ачӀыплӀэкӀэ гушылӀэхэу «унӀе программэхэр зыщӀалӀэклагъахъэхэрэ мафэм кыщыублагъэу» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

г) я 40-рэ пунктым кӀуачӀэ имылӀэжъэу лытӀэгъэнэу;

д) я 42-рэ пунктым ия 5-рэ подпункт кӀуачӀэ имылӀэжъэу лытӀэгъэнэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 1, 2015-рэ илъэс
N 148

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 246-р зытетэу «Экономикэм иотраслэ зырызхэм яорганизациехэм ащылажъэхэу чӀыгу лахъ аратыным ифитыныгъэ зилӀэхэм ар зэралӀэклагъахъэрэ шыкӀлэм ехылагъ» зыфилоу 2009-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 23-м кыдӀэкӀыгъэм зэхъокӀыныгъэхэр фэшлыгъэнхэм фэгъэхъыгъ

Урысые Федерацием чӀыгухэмкӀэ и Кодекс ия 24-рэ статья ия 2-рэ пункт тегъэпсыхъагъэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет унашъо ешы:

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет иунашъоу N 246-р зытетэу «Экономикэм иотраслэ зырызхэм яорганизациехэм ащылажъэхэу чӀыгу лахъ аратыным ифитыныгъэ зилӀэхэм ар зэралӀэклагъахъэрэ шыкӀлэм ехылагъ» зыфилоу 2009-рэ илъэсым тыгъэгъазэм и 23-м кыдӀэкӀыгъэм (Адыгэ Республикэм ихэбзэгъэуцугъэ зэхэуагъагъэхэр, 2009, N 12) мы кыкӀлӀыкӀорэ зэхъокӀыныгъэхэр фэшлыгъэнхэу;

1) гушылӀэхэу «Адыгэ Республикэм и Закон» зыфилохэрэм ауж гушылӀэхэу «N 86-р зытетэу 2007-рэ

илъэсым мэкъуогъум и 7-м кыдӀэкӀыгъэм» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

2) гуадзэу N 1-р зытетым ия 3-рэ пункт кӀуачӀэ имылӀэжъэу лытӀэгъэнэу;

3) гуадзэу N 2-м:

а) ия 1-рэ пункт хэт гушылӀэу «лофышӀлӀэхэм» зыфилохэрэм ыуж гушылӀэхэу «экономикэм иотраслэ зэфэшхъафхэм яорганизациехэм» зыфилохэрэр тхыгъэнхэу;

б) я 4-рэ пунктым кӀуачӀэ имылӀэжъэу лытӀэгъэнэу;

в) я 5-рэ пунктыр мышь тетэу тхыгъэнэу;

«5. Лъэлу тхылыр а организацием щылажъэрэм кызытырэм ыуж зы мазэ нахъыбэ темышӀлӀэу зэзэгъы-

ныгъэм диштэу чӀыгу лахъыр ыпкӀэ хэмылӀэу кыраты»;

г) я 6-рэ пунктым кӀуачӀэ имылӀэжъэу лытӀэгъэнэу;

д) я 7-рэ пунктым хэт гушылӀэхэу «чӀыгу лахъыр ыпкӀэ хэмылӀэу ыгъэфедэнымкӀэ фитыныгъэу илӀэр ыухынымкӀэ лыапсэу щылӀэхэр» зыфилохэрэр хэгъэкӀыгъэнхэу.

2. Официальнэу къызыхаутырэ мафэм щыублагъэу мы унашъом кӀуачӀэ илэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэу
КЪУМПЫЛ Мурат

къ. Мыекъуапэ,
бэдзэогъум и 1, 2015-рэ илъэс
N 152

ШАХМАТХЭР

Лъэцэр зэшыхъухэм тагъэгушэ

Адыгэ Республикэм шахматмкIэ изэнэкъокъу Мыекъуапэ щыкIуагъ. Бзыльфыхъэхэр куп шхъаф хъухэу апэрэ чыплэхэм якъыдэхын фэгъэхыгъэ зэлукIэгъухэм ахэлэжьагъэх.

Лъэцэрхэм яуагъо кыкIыгъэ пшашъэхэм яешIакIэ тшIогъэшIэгъоныгъ. Марзыет зэшыхъухэм анахыжъ. Пшызэ къэралыгъо университетым экономикэмкIэ ифакультет ия 3-рэ курс щеджэ. Зэнэкъокъум очкоуи 9 кыщыхын ылъэкIыштыгъ, очкоуи 8,5-рэ ригъэкъугъ. Мария Пивоваровамрэ Лъэцэр Марзыетрэ яздешIэгъу зэфэдэу аухыгъ. Марзыет чемпионкэ хъугъэ.

ЯтIонэрэ чыплэр Ника Квасовам ыхыгъ, очкоуи 7,5-рэ кыдихыгъ. Яцэнэрэ чыплэр зыфагъэшъошэгъэ Мария Пивоваровам очкоуи 7 къашуихыгъ.

Лъэцэр Джэнэт Адыгэкъалэ ия 3-рэ гурыт еджаплэ ия 10-рэ класс щеджэ, ащ очкоуи 5 зэнэкъокъум кыщыхыгъ. Анахы-

кIэу Джульеттэ я 6-рэ классым ишIэныгъэ щыхигъэхъошт. Пшэшъэжыем очкоуи 5-р шIомакI, нахыбэ кыхын ылъэкIыштыгъэу елъытэ.

Зэшыхъухэм шахматым ишъэфхэр языгъашIэрэр янэу Светлан. Спортым пыщагъэ зэрэхъухэрэм фэшI пшашъэхэр мэгушIох.

— Шахматым бэ узыфищэрэр, — келуатэ Лъэцэр Марзыет. — Гулъытэм зыкырегъэлэты, псынIкIэу угупшысэным ыкIи хэ-кIыплэшIу къэбгъотыным уфегъасэ. ГукъэкIыжъ дэгъу уилэнэу, уапэкIэ улъыкIотэным пае лъэбэкъу заулэ зэкIэпIыкIоу пшынэу уфаемэ, шахматым шIуагъэу кыххэпхыштыр макIэп.

Джэнэт пшэшъэ шъырыт, имурадхэм шхъэхыгъэу къатегушIу-

лэныр кыыригъэкIугъэп. ХагъэунэфыкIырэ чыплэхэм ащыщ кызыдихыкIэ, къытфилотэщтыр нахыб. АнахыкIэу Джульеттэ зэкIэми якIас. Пшэшъэ нэгъушIу. Зэнэкъокъухэм ахэлэжэ зыхъукIэ адыгэ быракъым исурэт зытедзэгъэ майкэр, пIор зыщелъэх.

— Сипшашъэхэм спортыр зэралогъэшIэгъоныр сигуапэ, — ело Лъэцэр Светлана. — Адыгэ оредхэр, къашъохэр якIасэх.

Спортым зэрэпылхэм ишIуагъэкIэ, дэгъоу еджэхэу сэлъытэ.

Физкультурникым и Мафэ фэгъэхыгъэ зэнэкъокъухэм Лъэцэр зэшыхъухэр ахэлэжьэщтых. ШахматхэмкIэ судьяу Евгений Погребноим зэрипытэрэмкIэ, Лъэцэрхэм ялэпэлэсэныгъэ хэпшыкIэу хагъахъо, щытхуцIэхэр къыдахынхэ алъэкIышт.

Сурэтым итхэр: **Лъэцэрхэу Джэнэт, Марзыет, Светлан, Джульет.**

БАСКЕТБОЛ

Илья Александровым щысэ тырахы

Мыекъуапэ шаплугъэ Илья Александровыр Европэм и Олимпиадэ джэгунхэу Баку щыкIуагъэхэм ахэлэжьагъ. Урысыем баскетболымкIэ ихэшыхыкIыгъэ командэу «3х3» зыфилорэм И. Александровыр хэтэу ухъазырыныгъэ дэгъу кыгъэлъэгъуагъ.

— Дышъэ медалыр кызыэрэдэхыгъэм фэшI сызыгъэсэгъэ тренерхэу Юрий Бойко ыкIи Андрей Синельниковым лъэшэу сафэраз, — кытилуагъ Илья Александровым. — Аужырэ илъэсхэм «Динамо-МГТУ-м» сыщемышIэми, Адыгеим егъэжаплэу цысшыгъэм мэхъанэ ин есэты.

Магнитогорскэ, Сургут, Барнаул якомандэхэм И. Александровыр ахэтэу Урысыем изэнэкъокъу илъэсыбэрэ хэлэжьагъ.

— 2015 — 2016-рэ илъэс ешIэгъум зыфэтэгъэхъазыры, — кытилуагъ «Динамо-МГТУ-м» итренер шхъалэу, Адыгеим изаслуженнэ тренерэу Андрей Си-

нельниковым. — Тикомандэ нэбгырэ заулэ хэкIыжыгъ, кIэу тштэштхэм тягупшысэ. Илья

Александровым Мыекъуапэ кыгъэзэхъыштыи тшIапэрэп.

И. Александровыр тибаскетболистхэм ахэтэу тлэгъугъэ. Зэнэкъокъухэм зафегъэхъазыры, хурджанэм Iэгуаор дахэу зэрэридээрэм тегъэгушIо. Ащ пэчыжъэу Iэгуаор ридзэным ар нахъ фэгъэсагъ. Сэнаушыхъэу хэлъым гъунэ имылэм фэд, дахэкIэ уехъопсэнэу баскетбол ешIэ, ныбжыкIэмэ щысэ афэхъу.

Урысыем изэнэкъокъу зырагъэжэшт мафэр агъэунэфыгъэгоп. Хэгъэгум баскетболымкIэ ифедерацие зэлукIэу илэщтым щаштэшт унашъом елытыгъэр бэ. Мафэр кыхахышт.

Сурэтым итыр: **дышъэ медалыр кызыфагъэшъошэгъэ Илья Александровым зэлукIэгъухэм зафегъэхъазыры.**

КУШХЪЭФЭЧЪЭ СПОРТЫР

Эстонием щызэнэкъокъуштых

Шышхъэлым и 6 — 9-м Европэм кушхъэфэчъэ спортымкIэ изэнэкъокъу Эстонием щыкIошт. Хульфыгъэхэри, бзыльфыхъэхэри Таллин щызэхашэрэ зэлукIэгъухэм ахэлэжьэщтых.

Адыгэ Республикэм шаплугъэ спортсменхэр Урысые Федерацием ихэшыхыкIыгъэ командэ хэтхэу медальхэм афэбэнэщтых. Александр Евтушенкэр, Александр Куликовскэр, СтIашъу Мамыр, Ирина Журба кушхъэфэчъэ

спортым щызэлъашIэх, зэнэкъокъухэм медальхэр къащыдахэу бэрэ кыхэкIыгъ.

Тиспортсменхэм физкультурникым и Мафэ ехъулIэу гъэхъагъэхэр ашIынхэу, тагъэгушIонэу афэтэлэ.

СтIашъу Мамыр апэ итэу къэсыжыгъ.

ГАНДБОЛ. ЕВРОПЭМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Типшашъэхэм ямедальхэр тыжыных

Европэм гандболымкIэ изэнэкъокъу Испанием щыкIуагъ. Илъэс 19-м зыныбжъ къемыхъугъэ пшашъэхэр зэлукIэгъухэм ахэлэжьагъэх. Урысыем ихэшыхыкIыгъэ ныбжыкIэ командэ итренер шхъалэу Анатолий Скоробогатовым къэбар гушIуагъохэр кытилуагъэх.

Анатолий Скоробогатовыр Мыекъопэ гандбол командэу «Адыфым» итренер шхъал, ащ дакIоу, хэгъэгум иныбжыкIэ хэшыхыкIыгъэ командэ ипаш, Урысыем изаслуженнэ тренер. Испанием щыкIогъэ зэнэкъокъум Волгоград, Звенигород, Мыекъуапэ, нэмыкIхэм къарыкIыгъэ пшашъэхэр хэлэжьагъэх. Мыекъуапэ икIэлэцIыкIу-ныбжыкIэ спорт еджаплэ щагъэсэгъэхэ пшашъэхэр Урысыем ихэшыхыкIыгъэ командэ хэтхэу ешIагъэх.

Мария Егоровам иапэрэ тренерыр Евгений Поповыр ары. Кристина Алирзаевам Наталья Степанец иапэрэ тренер. Анастасия Серадскаямрэ Кристи-

на Лихачрэ ятренерыр Валерий Гончар. Европэм ихэшыхыкIыгъэ командэ Мария Егоровар хагъэхъагъ.

— Урысыем ихэшыхыкIыгъэ командэ Испанием дэгъоу щешIагъ, — келуатэ Анатолий Скоробогатовым. — Дышъэ медальхэм якъыдэхын фэгъэхыгъэ зэлукIэгъур Данием икомандэ тшIуихи, ятIонэрэ чыплэр къытфагъэшъошагъ.

Анатолий Скоробогатовым, типшашъэхэу Европэм итыжын медальхэр кыдэзыхыгъэхэм, ахэр зыгъэсэрэ тренерхэм, къафэгумэкIыхэрэм тафэгъушIо, ящытхуцIэхэм ахагъэхъонэу афэтэлэ.

Зэхэзыщагъэр ыкIи кыдэзыгъэкIырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ IофхэмкIэ, IэкIыб къэралхэм ащыпсэурэ тилгъэпкъэгъухэм адырялэ зэпхыныгъэхэмкIэ ыкIи къэбар жъугъэм иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыIэр:
385000,

къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр:

приемнэр: 52-16-79, редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44,

редактор гуадзэр-пшъэдэкIыжъ зыхырэ секретарыр: 52-16-77.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын IофхэмкIэ, телерадиокъэтынхэмкIэ ыкIи зэлъы-IэсыкIэ амалхэмкIэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ чыплэ гъэIорышIапл, зэраушыхъа-тыгъэ номерыр **ПИ №ТУ23-00916**

Зыщыхаутырэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

ЗэкIэмкIи пчъагъэр
3250

Индексхэр
52161
52162

Зак. 820

Хэутыным узщыкIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр 18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ уахътэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор шхъалэм ипшъэрылхэр зыгъэцакIэрэр редактор шхъалэм иапэрэ гуадзэу

МэшIэкIэу Саид

Редактор шхъалэм игуадзэр — пшъэдэкIыжъ зыхырэ секретарыр
Хъурмэ Хъусен

Нэклубгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛЬ Нурбий.